

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

2. posiedzenie 6. sesyi V. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 19. Września 1888.

Treść: Urlopy pp. Łozińskiego, Wierzbickiego, Brykczyńskiego i Dunajewskiego. — Spis petycyj. — Projekt rządowy o wykupnie propinacyi. — Wniosek p. Fruchtmana i towarzyszy o wydanie ustawy gminnej dla większych miast. — Ukonstytuowanie się komisji administracyjnej, szkolnej, drogowej, gminnej, prawniczej i petycyjnej. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla 130 znaczniejszych miejscowości (miast i miasteczek) w Galicyi, tudzież o ustawie budowniczej dla wsi. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie stosunków służbowych pisarzy gminnych w gminach wiejskich. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie pokrycia kosztów komisji opieki nad obłąkanymi. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia 2 dozorcóm i jednej dozoreczynie w zakładzie kulparkowskim premii po 10 dukatów w złocie. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie nadzwyczajnego wydatku na osuszenie części gruntów dóbr Tropiszowa. — Sprawozdania Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mylnicznych i uchwała takowych: obszarom dworskim w Bobrownikach i Gumniskach od przewozów przez rzekę Dunajec; obszarowi dworskiemu w Rozhórczu od przewozu przez rzekę Stryj; obszarowi dworskiemu w Iskani od przewozu przez rzekę San; na drodze gminnej Jarosław-Kańczuga; — obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Brzozdowcach od mostu na rzece Wiśniowiec; obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Wybranówce od mostu na rzece Hlebówce; obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Boryniczach od mostu na rzece Suchodołce; obszarowi dworskiemu w Husakowie od mostów na rzece Słotwinie; gminie wspólnie z obszarem dworskim w Krościenku wyżnem od mostu na rzece Wisłoku; obszarowi dworskiemu w Sufczyźnie od mostów na rzece Stubnicy; obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Tomaszowcach od mostów na rzece Bołochówce; gminie wspólnie z obszarem dworskim w Sokołowie od mostów na drodze gminnej z Bolechowa do kolei Lwowsko-Czerniowieckiej; obszarowi dworskiemu w Glinny od mostów na rzece Strypie; — Radzie powiatowej w Pilźnie na drodze powiatowej Pilzno-Radomyśl; Radzie powiatowej w Nisku

od mostu powiatowego na rzece Tanwi pod Ulanowem; Radzie powiatowej w Dolinie od mostów powiatowych na rzece Cieczwie w Spasie i na rzece Dubie w Cieniawy; Radzie powiatowej w Borszczowie na drogach powiatowych Iwanków-Germakówka i Uście biskupie-Jezierzany. Rozprawa nad wnioskiem udzielenia koncesyi mytniczej Radzie powiatowej w Wieliczce od mostu powiatowego na rzece Wildze przy drodze Świątniki-Swoszowice. Głos i wniosek p. Płazińskiego tudzież sprawozdawcy p. Romera. Przyjęcie wniosku Wydziału krajowego. — Udzielenie koncesyi mytniczej Radzie powiatowej w Stryju od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie — i Radzie powiatowej w Limanowy od mostu powiatowego na rzece Łososinie. — Sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem ustawy o ubezpieczeniu budynków kościelnych i plebańskich od ognia. Rozprawa ogólna. Głosy pp. Rosnera z wnioskiem, Abrahamowicza i Pietruskiego. Uchylenie wniosku odraczającego p. Rosnera. Rozprawa specjalna. Przyjęcie §. 1 projektu. Głosy pp. Sawy z poprawką, Grossa z poprawką, Abrahamowicza, Lassoockiego z poprawką i sprawozdawcy Pilata do §. 2 i uchwalenie §. 2 wniosku komisji. Uchwalenie §. 3 z poprawką p. Grossa. — Wniosek p. Romańczuka do zmiany regulaminu sejmowego. — Wniosek p. Merunowicza o tępieniu próżniactwa i włóczęgostwa. — Wniosek naglący p. Kowalskiego o zapomogę dla pogorzalców Ulwówka. Uznanie nagłości i uchwalenie tego wniosku. — Rezygnacya p. Abrahamowicza z komisji podatkowej i przemysłowej. — Porządek dzienny 3. posiedzenia.

Początek posiedzenia o godz. 11. min. 33 przed południem.

Przewodniczący: JE. Jan hr. Tarnowski, Marszałek krajowy.

Ze strony c. k. Rządu: JE. p. Filip Zaleski, c. k. Namiestnik.

Sekretarze: pp. Dr. Stanisław hr. Badeni, Adam Jędrzejowicz, Władysław ks. Sapieha.

Obecnych posłów: 90.

JE. hr. Marszałek. Sejm w komplecie, posiedzenie dzisiejsze otwarte.

Protokół z poprzedniego posiedzenia uważam za przyjęty, ponieważ nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów.

Podaję do wiadomości Wysokiej Izby, że udzieliłem p. Władysławowi Łozińskiemu urlopu na 8 dni, zaś pp. Wierzbickiemu i Brykczyńskiemu na jeden dzień.

Nadeszło jeszcze do Wysokiej Izby pismo o urlop, które p. sekretarz zechce odczytać.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. B a d e n i (czyta):

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

Nie mogąc obecnie opuścić Wiednia z powodu zajęć urzędowych, ośmielam się prosić Waszą Ekszelencyę o łaskawe wyjednanie mi u Wysokiego Sejmu urlopu trzeczygodniowego.

Racz Wasza Ekszelencyo przyjąć zapewnienie głębokiego uszanowania.

Wiedeń 13. Września 1888.

J. Dunajewski w. r.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Kto się zgadza z udzieleniem urlopu, raczy rękę podnieść. (Większość). Urlop jest udzielony.

Upraszam p. sekretarza o odczytanie spisu petycyj.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. B a d e n i (czyta):

Spis petycyj

wniesionych po dzień 19. Września 1888.

33. Wydział pow. w Dolinie, przez p. Smolkę, o przyznanie prawa egzekucyi politycznej dla kas pożyczkowych gminnych — do komisji gminnej.
34. Wydział pow. w Skałacie, przez Wydział krajowy, jak wyżej — do komisji gminnej.
35. Gmina Maniowa, pow. Nowotarskiego, przez p. Pławickiego, o zabezpieczenie przeciw wylewom Dunajca — do komisji gospodarstwa krajowego.
36. Gmina Ciche, przez p. Pławickiego, o przyjęcie kwoty 252 zł. za utrzymanie Józefa Dragosza na fundusz krajowy — do komisji petycyjnej.
37. Gmina Kobielnik, Wierzbanowa i Poznachowice dolne i górne, przez p. Weigla,

- o zapomogę z powodu gradobicia — do komisji budżetowej.
38. Gmina Gruszów, przez p. Weigla, jak wyżej — do komisji budżetowej.
39. Gminy Zegartowice z Bigorzówką i Krzesławice z Kwasowicami, przez p. Płazińskiego, o zapomogę z powodu klęsk elementarnych — do komisji budżetowej.
40. Gmina Grzymałów, Mazurówka i Podlesie, przez p. Wład. Koziebrodzkiego, o rozszerzenie w tych gminach przemysłu tkackiego — do komisji przemysłowej.
41. Osada Bererów średni, przez p. Kuczkowskiego, o oddzielenie jej od gminy Berezowa wyżnego — do komisji administracyjnej.
42. Bazyli Sulatycki, Dymitr Sulatycki, Stefan Urbanowicz, Dymitr Hnatiuk i inni gospodarze z Berezowa średn., przez p. Kuczkowskiego, w powyższej sprawie — do komisji administracyjnej.
43. Mieszkańcy osad Trościanki, Pilipów i Wołowej, przez p. Kuczkowskiego, w sprawie odłączenia tych osad od gminy Pererowa i utworzenia z nich jednej gminy polit. — do komisji administracyjnej.
44. Gmina Krzyszkowice, przez p. Ochrymowicza, o pożyczkę 5.000 zł. na uzupełnienie kongregacji dla duszpasterza przy erygować się mającej rz. kat. parafii tamże — do komisji petycyjnej.
45. Gmina Posuchów, przez p. Ochrymowicza, o zapomogę dla 18 gospodarzy tej gminy dotkniętych pożarem — do komisji budżetowej.
46. Gmina Trzebowniko, przez p. Ochrymowicza, o zapomogę w skutek pożaru — do komisji budżetowej.
47. Oddział łańcucko-jarosławski Towarzystwa gospodarczego, przez p. Władysława Koziebrodzkiego, w sprawie przeglądu koni po powiatach przez władze wojskowe — do komisji administracyjnej.
48. Mieczysław Treter, b. właściciel dóbr Dźwiniacz górny, przez p. Siemiginowskiego, o poparcie prośby wniesionej do Rządu, w sprawie zreasumowania indemnizacji Dźwiniackiej — do komisji prawnej.
49. Adam Uznański, właściciel Cieplicy Jaszczurówka w Poroninie, przez p. Pilata, o udzielenie pomocy przez zabezpieczenie komunikacji do zakładu kąpielowego — do komisji drogowej.
50. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ w Stanisławowie, przez p. Romanowicza, o subwencyę — do komisji budżetowej.
51. Stowarzyszenie dla pielęgnowania chorych studentów uniwersytetu w Wiedniu, przez p. Czerkawskiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
52. Tomasz Gamski i Eugeniusz Pfeifer, byli przedsiębiorcy budowy domu obłąkanych w Kulparkowie, przez p. Bryczyńskiego, o wynagrodzenie za straty poniesione przy tej budowie — do komisji administracyjnej.
53. Emanuel Kriss i Jakób Halberthal, dzierżawcy myt krajowych, przez p. Czerkawskiego, o odszkodowanie z powodu strat poniesionych — do komisji petycyjnej.
54. Klasztor pp. Klarysek w Starym Sączu, przez p. Kopycińskiego, o subwencyę dla szkoły — do komisji budżetowej.
55. Zygmunt Sarnecki, redaktor i wydawca dwutygodnika ilustr. „Świat“, przez p. Zolla, o subwencyę na wydawnictwo — do komisji budżetowej.
56. Julian Fabiański, akademik górniczy, przez p. Zolla, o stypendyum lub zapomogę na dokończenie studyów — do komisji budżetowej.
57. Stanisław Janowski, uczeń akademii sztuk pięknych w Monachium, przez p. Zolla, o zasiłek na dokończenie nauki malarstwa artystycznego — do komisji budżetowej.
58. Kazimierz Rutkowski, słuchacz szkoły weterynaryi we Lwowie, przez p. Łozińskiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
59. Karolina Zytkiewicz, wdowa po nauczycielu, przez p. Romanowicza, o przyznanie pensji wdowiej, daru z łaski lub zapomogi — do komisji szkolnej.
60. Michał Zapałowicz, leśniczy, przez p. Reya, o subwencyę dla córki Maryi na kształcenie się w śpiewie i muzyce, — do komisji budżetowej.
61. Antonina Ozwadowa, przez p. Weigla, o podwyższenie pensji sierocińskiej dla pozosta-

- łego sieroty po ś. p. Emilu Oźwadzie, koncywiście Wydziału krajowego — do komisji budżetowej.
62. Feliksa Flasińska, wdowa po etatowym pisarzu szpitala św. Łazarza w Krakowie, przez p. Zolla, o podwyższenie stałego zaopatrzenia i o dar z łaski dla córki Maryi — do komisji budżetowej.
63. Wydział powiatowy w Brodach, przez p. Smolkę, o przyznanie prawa egzekucji politycznej dla kas pożyczkowych gminnych — do komisji gminnej.
64. Towarzystwo rolnicze w Krakowie, przez p. Struszkiewicza, o utworzenie stałego funduszu pożyczkowego melioracyjn. przeznaczonego na drenowanie i nawodnianie — do komisji gospodarstwa krajowego.
65. To samo, przez p. Struszkiewicza, o subwencję na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ — do komisji budżetowej.
66. Gmina Horożanka powiatu Podhajeckiego, przez p. Romanowicza, o potwierdzenie egzystujących jarmarków i o pozwolenie pobierania kopytkowego — do komisji administracyjnej.
67. Gmina Kańczuga, przez p. Scipiona, o ustanowienie w niej Sądu powiatowego lub Urzędu podatkowego — do komisji administracyjnej.
68. Rada szkolna miejscowa w Horożance, przez p. Romanowicza, w sprawie konkursu na posadę nauczyciela — do komisji szkolnej.
69. Andrzej Lubieniuk, nauczyciel w Horożance, przez p. Romanowicza, o przyznanie jednomiesięcznej płacy, przywiązanej do szkoły w Rozwórzanach — do komisji szkolnej.
70. Dominik Zahajkiewicz, przez p. Romanowicza, o zapomogę — do komisji budżetowej.
71. Emilia Sternalowa, wdowa po adjunkcie Wydziału kraj., przez p. Hausnera, o zaopatrzenie lub dar z łaski dla trzech nieletnich córek i o zwrot kwoty 135 zł. straconej przez Wydział kraj. z policy asekuracyjnej — do kom. budżetowej.
72. Wydział kraj. odstępuje petycję Wydziału powiatowego w Borszczowie, w sprawie przyznania prawa egzekucji politycznej dla kas pożyczkowych gminnych — do komisji gminnej.
73. Towarzystwo „Harmonia“ we Lwowie, przez p. Goldmana, o stałą subwencję — do komisji budżetowej.
74. Antoni Budziński, nauczyciel, przez p. Spissa, o dyspensę w drodze łaski do wymiaru emerytury — do komisji szkolnej.
75. Gmina miasta Sambora, przez p. Uderskiego, o bezprocentową pożyczkę 250.000 zł. na budowę koszar i magazynu wojskowego — do komisji administracyjnej.
76. Członkowie gmin powiatu Kolbuszowskiego, przez p. Stanisł. Jędrzejowicza, o zmianę ustawy drogowej — do komisji drogowej.
77. Członkowie 20stu gmin powiatu Łańcuckiego, przez p. Stanisł. Jędrzejowicza, jak wyżej — do komisji drogowej.
78. Dzierżawcy myta na drodze krajowej Rzeszów-Nadbrzezie, przez p. Stanisł. Jędrzejowicza, o opust czynszu lub rozwiązanie dalszej dzierżawy — do komisji petycyjnej.
79. Konduktorzy dróg krajowych, przez p. Męcińskiego, o polepszenie ich bytu materialnego — do komisji budżetowej.
80. Gmina Ruda w powiecie Kamionckim, przez p. Stanisława Badeniego, o datek na budowę cerkwi — do komisji budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Mam zaszczyt podać do wiadomości Wysokiej Izby, że JE. p. Namieśnik wniósł do łaski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe projekt do ustawy, którą zmienne zostają postanowienia ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 65 o zniesieniu prawa propinacyi. Wysoka Izba raczy zezwolić na odczytanie tego projektu ustawy, który nie jest zbyt długim.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni (czyta):

L. s. 113 z r. 1888.

L. 10.313/pr.

Do Jego Ekscelencyi Jaśnie Wielmożnego Pana Jana hrabiego Tarnowskiego, c. k. rzeczywistego tajnego Radcy, Marszałka krajowego w miejsku.

Ekscelencyo!

Na mocy Najwyższego upoważnienia z dnia 9. bieżącego, miesiąca i w skutek reskryptu Jego

Ekscelency pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 11. bieżącego miesiąca L. 4.067/M. J. mam zaszczyt złożyć do łaski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe projekt ustawy, którą zmienione zostają postanowienia ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 o zniesieniu prawa propinacyi.

Racz Wasza Ekscelencyo zamieścić przedłożenie to na porządku dziennym najbliższego posiedzenia Sejmu krajowego.

Przy tej sposobności racz Wasza Ekscelencyo przyjąć zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

We Lwowie dnia 18. Września 1888.

C. k. Namiestnik
Zaleski w. r.

Przedłożenie rządowe.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zmienione zostają postanowienia ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 o zniesieniu prawa propinacyi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, zmieniając niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3, 4, 5, 19, 25, 38, 39, 40, 41 oraz drugiego ustępu §. 24. ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązują następujące postanowienia:

§. 1.

Prawo wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych pozostaje w całej swej wyłączności i w całej rozciągłości w posiadaniu uprawnionych jeszcze do końca roku 1890.

Po upływie tego terminu przechodzi to prawo na kraj, a względnie na krajowy fundusz propinacyjny i pozostaje w zarządzie Wydziału krajowego jako ustanowionej ustawą z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 Dyrekcyi tego funduszu do końca roku 1910.

Po upływie roku 1910 prawo to ustaje zupełnie i raz na zawsze.

§. 2.

Właściciele prawa propinacyi otrzymują za odjęcie, względnie uchylenie tego prawa wynagrodzenie, które wypłacone im zostanie przez Dyrekcyę funduszu propinacyjnego w gotówce zaraz po nadejściu przekazu sądowego.

§. 3.

W tym celu Wydział krajowy jako Dyrekcyja funduszu propinacyjnego upoważniony zostaje zaciągnąć imieniem tegoż funduszu pożyczkę i wydać na jej pokrycie czteroprocentowe obligacye w ogólnej sumie 57.700.000 zł.

§. 4.

Gotówka uzyskana przez wydanie tych obligacyj rozdzielona zostanie przez Wydział krajowy pomiędzy uprawnionych właścicieli prawa propinacyi według stosunku czystego dochodu, jaki prawomocnymi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1887 dla każdego z uprawnionych ustanowiony został.

Przy wypłacie tego wynagrodzenia zastosowane być mają postanowienia §§. 26, 27, 28 i 29 powyższej ustawy z tą zmianą, że wspomniany tamże przekaz sądowy, celem bezpośredniego wypłacenia kapitału wynagrodzenia do rąk uprawnionego, przedłożony być musi najpóźniej do dnia objęcia prawa propinacyi przez Wydział krajowy.

§. 5.

Obligacye funduszu propinacyjnego opiewać mają na kwoty okrągłe przez sto podzielne. Kupony do obligacyj dołączyć się mające są półrocznie z dołu płatne.

Obligacye te mają być umorzone w przeciągu 20 lat począwszy od 1. Stycznia 1891 w drodze losowania według oznaczyć się mającego planu umorzenia.

Losowanie odbywa się dwa razy w roku z końcem Czerwca i z końcem Grudnia każdego roku; spłata wylosowanych obligacyj nastąpi po upływie półrocza po losowaniu następującego.

§. 6.

Należyta spłatę zapadłych kuponów oraz wylosowanych obligacyj poręcza w pierwszym rzędzie fundusz propinacyjny i fundusz rezerwowy.

Do funduszu propinacyjnego wpływają następujące dochody:

a) dochód uzyskany przez wykonywanie prawa propinacji w zarządzie Dyrekcyi funduszu propinacyjnego;

b) oznaczony w §§. 20—23 i 31—35 ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 dochód z opłat szynkarskich, opłat za zakładanie gorzelni, browarów i miodosytni, oraz z grzywien za przekroczenia propinacyjne — wreszcie

c) przyznana ustawą państwową z dnia 20. Czerwca 1888 §. 2. b) ze Skarbu państwa roczna kwota, z wyłączeniem udziału przypadającego miastom, które na swoich obszarach gminnych wykonują wyłączne prawo propinacji (§§. 16, 17, 18).

§. 7.

Z uzbieranego w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. k. Nr. 55 ex 1877 ogólnego funduszu propinacyjnego, oraz z przychodów wpływających do tegoż funduszu do końca roku 1890 w myśl §. 6. lit. b) i c) tej ustawy, utworzony zostanie fundusz rezerwowy, którego przychód i majątek zarodowy mają następujące przeznaczenie:

a) Z przychodów pokrywane być mają przede wszystkim koszta administracyi funduszu propinacyjnego, pozostała reszta zaś użyta zostanie na rzecz przypadającej za każde półrocze raty amortyzacyjnej.

b) Majątek zarodowy stanowi w ciągu całego peryodu amortyzacyjnego gwarancję za ewentualne niedobory, które w rocznych wymogach funduszu propinacyjnego na spłatę zapadłych kuponów i wylosowanych obligacyj (w razie amortyzacyjnej) nie mogłyby być pokryte z przychodów funduszu propinacyjnego w §. 6. tej ustawy wymienionych, oraz z wskazanych pod a. dochodów funduszu rezerwowego.

c) O ile majątek zarodowy funduszu rezerwowego nie będzie na ten ostatni cel użyty, rozdzielony zostanie po upływie peryodu amortyzacyjnego i po zabezpieczeniu ewentualnie niepokrytych pretensyj obligacyj propinacyjnych pomiędzy tych byłych uprawnionych względnie ich prawonabywców, którym prawomocnymi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej przyznane zostało prawo rzeczowe do jednego szynku,

a to według liczby przyznanych szynków realnych.

Fundusz rezerwowy będzie oddzielnie administrowany. Do funduszu tego będą wcielane ewentualne nadwyżki funduszu propinacyjnego niepotrzebne na pokrycie rat amortyzacyjnych.

§. 8.

Należyte dopełnianie zobowiązań funduszu propinacyjnego wobec posiadaczy obligacyj tego funduszu poręcza w drugim rzędzie fundusz krajowy.

§. 9.

Sposób wyzyskania dochodu z prawa propinacji pozostawiony zostaje Wydziałowi krajowemu, jednakże z wykluczeniem ryczałtowej całości kraj obejmującej dzierżawy.

§. 10.

W wypadkach, w których prawo propinacji przez dotychczasowych uprawnionych wydzierżawione zostało, kraj przyjmuje na siebie zobowiązanie, iż wobec dzierżawców dopełni w zupełności umów odnośnych, o ile przedmiotem ich jest wydzierżawienie prawa propinacji jako takiego i o ile prawomocnie zawarte zostały przed 1. Lipca 1888, jeżeli wpływający do funduszu propinacyjnego czynsz dzierżawny co najmniej równa się kwocie prawomocnie oznaczonego czystego dochodu z odnośnego prawa propinacji.

Natomiast w razie, gdyby czynsz dzierżawny wpływający do funduszu propinacyjnego nie osiągał powyższej wysokości, oraz w ogóle w wypadkach, że kontrakty dzierżawne dopiero po 1. Lipca 1888 były zawarte, służy Dyrekcyi funduszu propinacyjnego prawo decyzji według własnego uznania, czy takie przez uprawnionych zawarte kontrakty dzierżawne mają być z dzierżawcami dalej utrzymane lub tymże w terminie prawnym 6 miesięcy wypowiedziane.

Postanowienia te nie naruszają jednak ani służącego dzierżawcom prawa wypowiedzenia w terminie prawnym dzierżawy prawa propinacji krajowi jako nowemu nabywcy tego prawa, ani służącego krajowi, względnie funduszowi propinacyjnemu wobec dzierżawców prawa żądania uiszczenia czynszu dzierżawnego za czas od 1. Stycznia 1891 aż do dnia, w którym gaśnie dzierżawa przez kraj lub przez dzierżawców wypowiedziana.

§. 11.

W wypadkach, w których prawo propinacyi wydzierżawione jest łącznie z innymi prawami użytkowania, jak na przykład z gruntami, karczmami, gorzelniami, browarami, młynami i t. p. Dyrekcya funduszu propinacyjnego zbadać ma tak z dotychczasowymi uprawnionymi jak i z dzierżawcami, jaka część całego czynszu dzierżawnego przypada za czas począwszy od 1. Stycznia 1891 na prawo propinacyi.

Jeżeli przytem porozumienia się nie osiągnie, to za okres czasu, co do którego istniejący stosunek dzierżawny zostaje przez kraj przyjęty, jako kwotę czynszu dzierżawnego przypadającą, na prawo propinacyi i odtąd krajowi względnie funduszowi propinacyjnemu uiścić się mającą, przyjętą należy cyfrę tego dochodu propinacyjnego, który przez władzę podatkową ostatecznie przyjęty został za podstawę wymiaru podatku dochodowego uiścić się mającego od prawa propinacyi jako takiego za rok 1888.

§. 12.

Dotychczasowi uprawnieni są obowiązani najpóźniej w przeciągu 14 dni po wejściu w życie tej ustawy oddać Dyrekcji funduszu propinacyjnego do dyspozycji wszystkie dokumenta dotyczące się dzierżawy prawa propinacyi, a to celem objęcia zarządu tego prawa, względnie co do umów ustnie zawartych podać w tym terminie do wiadomości pomienionej Dyrekcji warunki tych umów. Dokumenta zostaną po zrobionym użytku urzędowym bezzwłocznie zwrócone.

Dopóki dotychczasowy uprawniony do wykonywania prawa propinacyi nie uczynił zadość temu obowiązкови wydania dokumentów dzierżawy względnie wskazania warunków ustnie zawartej umowy dzierżawnej, lub nie wykaże niemożności przedłożenia kontraktu dzierżawnego, nie ma prawa żądania wypłaty wynagrodzenia za propinację.

Nadto w każdym razie zastrzega się Dyrekcji funduszu propinacyjnego wolność udania się na zwykłą drogę prawa.

§. 13.

We wszystkich wypadkach, w których uprawniony otrzymał od dzierżawcy uiszczony z góry całkowicie lub częściowo czynsz dzierżawny za czas od 1. Stycznia 1891 aż do chwili, w której

gaśnie dzierżawa kontraktowa, względnie przy wypowiedzeniu kontraktu w myśl § 10. tej ustawy dzierżawa wypowiedziana, dalej w wypadkach, w których czynsz dzierżawny, na powyżej wskazany okres czasu przypadający, został całkowicie lub częściowo przez osoby trzecie dla zabezpieczenia zakondykowany, lub trzecim osobom egzekucyjnie przysądzony, odnośna kwota czynszu dzierżawnego potrącona zostanie przy wypłacie kapitału wynagrodzenia należącego się dotychczasowemu uprawnionemu.

§. 14.

Po dokonaniem zabezpieczeniu dochodu z prawa propinacyi Wydział krajowy winien plan umorzenia ułożyć i Rządowi do zatwierdzenia przedłożyć, następnie zająć się spieniężeniem obligacyj propinacyjnych pod ile możności jak najkorzystniejszymi warunkami i zawiadomić uprawnionych urzędowym obwieszczeniem, jaki iloczyn czystego dochodu, oznaczonego prawomocnymi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej, przypada na nich jako kapitał wynagrodzenia. Nadto udzielić ma Wydział krajowy każdemu z właściwych sądów realnych spis uprawnionych do wynagrodzenia ciał tabularnych a względnie spis właścicieli prawa wyszynku propinacyjnego z wykazaniem kapitału wynagrodzenia, jaki na każdego z uprawnionych przypada— celem przekazania tego kapitału interesentom.

§. 15.

Wszystkie postanowienia tej ustawy zastosowane będą także do tych miast, które niewyłącznie wykonywały prawo propinacyi na swoich obszarach gminnych, a dla których czysty dochód z prawa propinacyi już oznaczony został prawomocnymi orzeczeniami komisji krajowej.

Odrębne fundusze propinacyjne, które dla tych miast istniały, mają być przyłączone do ogólnego funduszu propinacyjnego, do którego w przyszłości wpływać będą także przychody przyznane tym odrębnym funduszom w §§. 20—23 i 31 do 35 ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877.

§. 16.

Miasta, które na swoich obszarach gminnych posiadają wyłączne prawo propinacyi, pozostają i nadal w samoistnem wykonywaniu tego prawa do końca roku 1910.

Osobne fundusze propinacyjne utworzone dla tych miast w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 mają nadal istnieć a wpływać będzie do nich oprócz przychodów wskazanych w §§. 20—23. i 31—35. powyżej powołanej ustawy, także jeszcze oznaczyć się mający według następnych paragrafów udział w kwocie przyznanej ustawą państwową z dnia 20. Czerwca 1888 Dz. u. p. Nr. 95 a to od chwili, gdy kwota ta zaasygnowaną zostanie ze skarbu państwa.

§. 17.

Celem oznaczenia tego udziału krajowa komisya propinacyjna zarządzić ma dochodzenie z analogicznym zastosowaniem postanowień §§. 11—16. ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 i na podstawie dochodzenia tego oznaczyć orzeczeniami czysty dochód z prawa propinacyi tych miast według przecięcia z lat 1869 do 1874, przyczem jednak ma być wyłączonym przychód uzyskany z wyszynku propinacyjnego za pomocą opłat.

Udział każdego miasta w subwencji państwowej oznaczony zostanie następnie do prawomocności orzeczenia przez Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem w stosunku, jaki zachodzi między czystym dochodem z prawa propinacyi miastu przyznanym, a czystymi dochodami przyznanymi takimi samymi orzeczeniami ogółowi wszystkich innych uprawnionych z wyjątkiem miast w §. 16. wskazanych.

W razie jeżeli między Namiestnictwem a Wydziałem krajowym porozumienie do skutku nie przyjdzie, rozstrzygać ma Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 18.

Jeżeliby czysty dochód takiego miasta z prawa propinacyi dla braku potrzebnych dat nie mógł być oznaczony według przecięcia z lat 1869 do 1874, to zbadany być ma przez rzeczoznawców według postanowień §. 12. ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 przyczem rzeczoznawcy przy złożeniu opinii swej wziąć mają pod rozwagę także stosunki innych miast z równą w przybliżeniu ludnością, których czysty dochód jest zbadany.

Koszta połączone z temi dochodzeniami mają być jako koszta zarządu funduszu propinacyjnego (§. 7. a) uważane i pokrywane.

§. 19.

Prawo propinacyi miast w §. 16. tej ustawy wspomnionych gaśnie z upływem roku 1910.

Może ono jednak być wcześniej osobnemi ustawami za wynagrodzeniem zniesione.

Ustawy te zawierać będą postanowienia, jakie opłaty mają być pobierane celem uzyskania tego wynagrodzenia.

Osobny fundusz propinacyjny utworzony dla takiego miasta, zostanie mu po zgaśnięciu względnie po zniesieniu jego prawa propinacyi jako majątek zakładowy na własność oddany.

W każdym razie miasto takie pozostaje przy poborze swojego udziału w subwencji państwowej do końca roku 1910.

§. 20.

Przy wydaniu kapitału wynagrodzenia gminom uwzględnione być mają oprócz ogólnych ostrożności przepisanych dla reszty uprawnionych, także osobne przepisy obowiązujące co do zabezpieczenia majątku gminnego.

§. 21.

Umieszczone stosownie do §. 13. ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877. w wydanych już orzeczeniach krajowej komisji propinacyjnej postanowienie co do pozostawienia jednego szynku w posiadaniu dotychczasowych uprawnionych (§. 4. ustawy z 30. Grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr. 55. ex 1877) zostaje uchylone.

Posiadaczy tych majątków, co do których w odnośnych księgach hipotecznych uwidocznione zostały wpisy wskazane w §. 18. ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr. 55. ex 1877, zawiadomi krajowa komisya propinacyjna za pomocą urzędowego obwieszczenia, które ogłoszone zostanie równocześnie z wspomnionem w §. 14. tej ustawy obwieszczeniem Wydziału krajowego o zgaśnięciu przyznanego im prawa realnego, a nadto udzieli ta komisya każdemu z właściwych sądów hipotecznych wykaz odnośnych ciał tabularnych.

Na podstawie tego wykazu oraz wspomnianego w §. 14. tej ustawy wykazu Wydziału krajowego należy przy każdym majątku, przy którym w odnośnej księdze hipotecznej uwidocznione zostały wpisy wspomniane w §. 18. ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr. 55.

ex 1877. uwidocznic w odnośnych księgach hipotecznych z urzędu, że prawo propinacyi ustaje z końcem roku 1890, że właściciel tego majątku jest uprawniony do pobrania oznaczonego w niniejszej ustawie wynagrodzenia pieniężnego i że przyznane właścicielowi majątku prawo realne do wyszynku napojów spirytusowych wygasło raz na zawsze.

§. 22.

Pobór opłat szynkarskich oznaczonych w §§. 20, 21 i 22 ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr. 55. ex 1877. ustaje dla funduszu propinacyjnego z końcem Grudnia 1890. r.

Osobna ustawa krajowa postanowi, na jakie cele i w jakiej wysokości opłaty te i nadal pobierane być mają.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

JE. hr. Marszałek. Przedłożenie to zamieszczę na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Do łaski marszałkowskiej został złożonym wniosek, który p. sekretarz zechce odczytać.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni (czyta):

L. s. 114.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. załączoną ustawę gminną dla miast: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kołomyja, Krosno, Nowy Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stary Sącz, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Trembowla, Wadowice, Wieliczka, Złoczów, Żółkiew;

2. następującą rezolucję:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na następnej sesji przedłożył Sejmowi projekt do ustawy normującej ordynację wyborczą gminną dla tych miast“.

Wnioskodawca Fruchtmann.

Rybicki, Lenartowicz, Ochrymowicz, Dr. Antoniewicz, Hausner, Romanowicz, Waygart,

Goldman, A. Jędrzejowicz, Dr. Rosner, Pilat, Dr. Hoszard, Kopyciński, Tyszkowski, C. Łoziński, Mieroszowski, Żuk-Skarszewski, Gorecki, Płaziński, Abrahamowicz, Łubieński, Czajkowski, Kapri, Gross, Moysa, Madeyski, Mandyczewski m. p.

JE. hr. Marszałek Wniosek został dostatecznie poparty, postąpię z nim stosownie do regulaminu.

Podaję do wiadomości Wysokiej Izby, że ukonstytuowały się następujące komisye:

Komisya szkolna:

przewodniczący p. ks. Czartoryski,
zastępca przewodniczącego p. Czerkawski,
sekretarze pp. Romańczuk i Romanowicz.

Komisya gminna:

przewodniczący p. Kazimierz hr. Badeni,
zastępca przewodniczącego p. Czajkowski,
sekretarz p. Adam Jędrzejowicz.

Komisya drogowa:

przewodniczący p. Męciński,
zastępca p. Jaworski,
sekretarz p. Wincenty Gnoiński.

Komisya petycyjna:

przewodniczący p. hr. Golejewski,
zastępcy przewodniczącego pp. Lenartowicz

i Mazaraki,

sekretarze pp. Strasser i Rosner.

Komisya prawnicza:

przewodniczący p. Rybicki,
zastępca przewodniczącego p. Zoll,
sekretarz p. Lenartowicz.

Komisya administracyjna:

przewodniczący p. Czerkawski,
zastępca przewodniczącego p. Szczęsny hr.

Koziebrodzki,

sekretarze pp. Onyszkiewicz i Adam Jędrzejowicz.

Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszym punktem jest pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla 130 znaczniejszych miejscowości (miast i miasteczek) w Galicyi tudzież o ustawie budowniczej dla wsi. (**Aleg. 18**). Sprawozdawca p. Smolka ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego JE. p. dr. Smolka. Pod względem formalnym wnoszę odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie stosunków służbowych pisarzy gminnych w gminach wiejskich. (**Aleg. 19**). Sprawozdawca p. Smolka ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego JE. p. dr. Smolka. Pod względem formalnym wnoszę odesłać to sprawozdanie do komisji gminnej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego JE. p. Smolka. Będąc przy głosie, stawiam wniosek, aby Wysoki Sejm podobnie jak lat poprzednich przyzwolił na to, żeby sprawy mytnicze lub dotyczące opłat od napojów i inne podobne drobne sprawy, bez wydrukowania mogły być Wysokiej Izbie przedstawione, — rozumie się, z zastrzeżeniem, że akta dotyczące znajdować się zawsze będą w kancelarii sejmowej, dla tego, aby każdy z pp. posłów, który zechce się poinformować bliżej w tych sprawach, mógł je przeglądnąć i że zawsze poprzednio te przedmioty będą stawiane na porządku dziennym.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. P. sprawozdawca wniósł, żeby sprawy mytnicze, szynkowe i inne drobniejsze mogły być wnoszone do Wysokiego Sejmu bez poprzedniego drukowania, jednakowoż za złożeniem ich w kancelarii sejmowej do przejścia, żeby były przystępne dla wszystkich posłów, którzyby z nimi obeznać się chcieli. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie pokrycia kosztów komisji opieki nad obłąkanymi. (**Aleg. 20**). Sprawozdawca p. Hoszard ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard. Wnoszę w imieniu Wydziału

krajowego, ażeby Wysoki Sejm raczył odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem p. sprawozdawcy, raczy rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Przystępujemy do dalszego punktu porządku dziennego.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie udzielania dozorcóm i jednej dozorczyńi w zakładzie kulparkowskim premii po 10 dukatów w złocie. (**Aleg. 21**). Wnoszę odesłanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy zechce rękę podnieść (Większość). Jest przyjęty. Przystępujemy do dalszego punktu.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Hoszard (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie nadzwyczajnego wydatku na osuszenie części gruntów dóbr Tropiszowa (**Aleg. 22**). Wnoszę odesłanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda głosu? (Nikt) Nikt głosu nie żąda. Kto przyjmuje wniosek p. sprawozdawcy zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie koncesyi na pobór opłat mytniczych:

1. obszarom dworskim w Bobrownikach i Gumniskach od przewozów przez rzekę Dunajec;

2. obszarowi dworskiemu w Rozhórczu od przewozu przez rzekę Stryj;

3. obszarowi dworskiemu w Iskani od przewozu przez rzekę San. Sprawozdawca poseł Romer jako zastępca członka Wydziału krajowego ma głos.

Sprawozdawca p. Romer (czyta):

Wysoki Sejmie!

1. Obszar dworski w Bobrownikach na mocy koncesyi z 16. Stycznia 1879. dzien. ust. kraj.

Nr. 41) i obszar dworski w Gumniskach na mocy koncesyi z 3. Listopada 1880. (dzien. ust. kraj. z r. 1881. Nr. 7) uprawnieni byli do pobierania myta od przewozów przez rzekę Dunajec, a mianowicie pierwszy z nich przy drodze wiodącej z Tarnowa do Radłowa, a drugi pomiędzy Świerzchowem a Ostrowem.

Ponieważ koncesye te już zgasły, przeto Wydział powiatowy Tarnowski przedstawia prośby interesowanych obszarów dworskich o odnowienie prawa mytniczego z podwyższoną taryfą.

Miejscowe oględziny przez Wydział powiatowy dokonane stwierdzają, że strony interesowane dopełniły warunków koncesyi, utrzymując przedmioty omycone w dobrym stanie. W szczególności obszar dworski w Brownikach po 3. latach sprawił nowe przyrządy przewozowe z wydatkiem 400 zł. na zwyczajne utrzymanie przewozu wydał rocznie 420 „ a na ten cel uzyskał z poboru myta rocznie 500 „ Obszar dworski w Gumniskach z poboru myta uzyskał roczny dochód . 60 „ poniósł zaś znaczniejsze koszta rocznie w kwocie 740 „ połączone z utrzymaniem przewozu.

Z uwagi, że inne sąsiednie przewozy w podobnych warunkach pobierają opłaty mytnicze według wyższego wymiaru niżli powyższe obszary dworskie, Wydział powiatowy oświadcza się za prośbą tychże obszarów o podwyższenie dotychczasowych taryf. W obec tego wypada zezwolić na żadaną koncesyę mytniczą z zastosowaniem taryfy klasy IIgiej, unormowanej ustawą krajową z 25. Grudnia 1871.

2. Wydział powiatowy w Stryju wniósł prośbę obszaru dworskiego w Rozhórczu o odnowienie zgasłej już koncesyi z 8. Grudnia 1877. (dzien. ust. kraj. z roku 1878. Nr. 27) na pobór myta od przewozu przez rzekę Stryj w Rozhórczu.

Na poparcie wniesionej prośby służy ta okoliczność, że pomieniony przewóz stanowi publiczną komunikacyę między Skolem a Bolechowem, że wykazane koszta zwyczajnego utrzymania w kwocie 85 zł. tylko w części znajdując pokrycie w dochodzie mytniczym przynoszącym dotąd roczny dochód zaledwie w kwocie 50 zł.

3. Na prośbę obszaru dworskiego w Iskani Wydział powiatowy Dobromilski przeprowadził

komisyjne dochodzenie na miejscu które wykazało :

że od dawna istnieje koncesyonowany przez c. k. Rząd przewóz na rzece Sanie w Iskani stanowiący główną linię komunikacyjną na drodze gminnej prowadzącej z Birczy do Dubiecka ;

że rzeka San w miejscu przewozu wynosi 104 metrów ;

że interesowany obszar dworski wyłącznie sam pokrył koszta urządzenia przewozu z łącznym wydatkiem 1.369 zł. 50 ct. i prócz tego ponosi koszta zwyczajnego utrzymania wykazane rocznie na 598 zł. co nie znajduje dostatecznego pokrycia w dotychczasowym dochodzie otrzymywanym z poboru myta rocznie tylko w kwocie . 270 zł. ;

że Wydział powiatowy zgodnie z uchwałą Rady gminnej w Iskani, uważa ze wszec miar uzasadnioną prośbę interesowanego obszaru dworskiego, o podwyższenie w drodze ustawodawstwa krajowego dotychczasowej taryfy, a mianowicie do wysokości taryfy w równych warunkach obowiązującej przy przewozie w Olchowcach.

W obec powyższego wywodu, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytniczych :

1. obszarom dworskim w Bobrownikach i Gumniskach od przewozów przez rzekę Dunajec ;
2. obszarowi dworskiemu w Rozhórczu od przewozu przez rzekę Stryj ;
3. obszarowi dworskiemu w Iskani od przewozu przez rzekę San.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam jak następuje :

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu, od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem :

1. Obszarowi dworskiemu w Bobrownikach powiatu Tarnowskiego, od przewozu przez rzekę Dunajec przy drodze z Tarnowa do Radłowa,

2. Obszarowi dworskiemu w Gumniskach powiatu Tarnowskiego, od przewozu przez rzekę Dunajec pomiędzy Świerchowem a Ostrowem.

3. Obszarowi dworskiemu w Rozhórczu powiatu Stryjskiego od przewozu przez rzekę Stryj w Rozhórczu.

(Przewodnictwo obejmuje Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz.)

Od każdego z tych trzech myt (pod poz. 1., 2., 3., poszczególnionych, pobierać należy opłaty podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, 4 (cztery) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 2 (dwa) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

d) od każdej osoby bez różnicy wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 2 (dwa) ct.

4. Obszarowi dworskiemu w Iskani powiatu Dobromilskiego, od przewozu przez rzekę San w Iskani, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, 6 (sześć) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 3 (trzy) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1½ (półtora) ct.

d) od każdej osoby bez różnicy wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 2 (dwa) ct.

Art. II.

Konie, woły, krowy, muły i osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności. Zwierzęta które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Mieszkańcy gminy Rozhórcza wolni są zupełnie od opłaty myta od przewozu przez rzekę Stryj w Rozhórczu, pod warunkiem udzielania obszarowi dworskiemu pomocy do ochrony promu w czasie wylewów rzeki.

Art. IV.

Przy poborze opłat mytniczych zachowane być mają ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta, lub o niżeniu tejże.

Wice-marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. dr. Romer. Wnoszę przyjęcie tej uchwały en bloc.

Wice-marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. P. Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Skoro nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. dr. Romer. Wnoszę przyjęcie tej uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Wice-marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. P. Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały w trzecim czytaniu bez czytania. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda podaję pod głosowanie. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Następuje dalszy punkt porządku dziennego.

Sprawozdawca p. dr. Romer (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu koncesji na pobór myta na drodze gminnej Jarosław-Kańczuga.

Wysoki Sejmie!

Wydział powiatowy Jarosławski wniósł prośbę o wyjednanie w drodze ustawodawstwa krajowego prawa do pobierania myta na rzecz utrzymania nowo zbudowanej drogi gminnej Jarosław-Kańczuga, z taryfą 3 ct. od jednego bydłęcia zaprzężonego.

Pomieniona droga, na przestrzeni 14 kilometrów, staraniem Wydziału powiatowego wybudowana, stanowi ważną arterię ruchu komunikacyjnego między powiatem Jarosławskim a Łańcuckim. Gdy budowa tej drogi prócz prestacji w naturze kosztowała 32.852 zł. a koszt jej utrzymania obliczony rocznie na 1.600 zł. przechodzi siły prestujących gmin i obszarów dworskich, przeto Wydział powiatowy w myśl §. 28. ust. 5. ustawy z 7. Lipca 1885. (Dz. u. kr. Nr. 39), za zgodą politycznej władzy powiatowej, objął tę drogę w bezpośredni zarząd. W obec powyższego wypada zezwolić na żądany pobór myta,

z którego wedle projektowanej taryfy spodziewany jest roczny dochód w kwocie 400 zł, z zastrzeżeniem, że Wydział powiatowy Jarosławski zarządzający drogą, uzyskany dochód z poboru myta obracać będzie wyłącznie na jej utrzymanie, a gminy i obszary dworskie, przez które droga przechodzi, przyczyniać się będą do jej konserwacji wedle postanowień ustawy drogowej.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu koncesyi na pobór myta na drodze gminnej Jarosław-Kańczuga.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam jak następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do pobierania myta na drodze gminnej Jarosław-Kańczuga, Wydziałowi powiatowemu w Jarosławiu, jako władzy nadzorującej, do utrzymywania której obowiązane są zresztą gminy i obszary dworskie, przez których terytorium omycona droga przechodzi, uiszczając prestacje w myśl postanowień ustawy drogowej.

Art. II.

Opłatę myta drogowego pobierać należy według następującego wymiaru:

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzężonego 3 (trzy) ct.

2. Od bydłat przepędzanych:

a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła 1 (jeden) ct.;

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.;

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. dr. Romer. Wnoszę przyjęcie tej uchwały en bloc.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. P. Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Skoro nikt głosu nie żąda, przystąpimy do głosowania. Kto przyjmuje tę uchwałę en bloc zechce rękę podnieść. (Większość). Uchwała jest przyjęta.

Sprawozdawca p. dr. Romer. Wnoszę przyjęcie tej uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. P. Sprawozdawca wnosi przyjęcie uchwały w trzecim czytaniu bez czytania. Czy żąda kto głosu. (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystąpimy do głosowania. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Przystępujemy do dalszego punktu porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Romer (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyj na pobór opłat mytniczych:

1. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Brzozdowcach, od mostu na rzece Wiśniowiec;

2. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Wybranówce, od mostu na rzece Hlebówce;

3. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Boryniczach, od mostu na rzece Suchodołce;

4. obszarowi dworskiemu w Husakowie, od mostów na rzece Słotwinie;

5. gminie wspólnie z obszarem dworskim w Krościenku wyżnem, od mostu na rzece Wiśloku;

6. obszarowi dworskiemu w Sufczyńce, od mostów na rzece Stubnicy;

7. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Tomaszowcach, od mostów na rzece Bołochówce;

8. gminie wspólnie z obszarem dworskim w Sokołowie, od mostów na drodze gminnej z Bolechowa do kolei Lwowsko-Czerniowieckiej;

9. obszarowi dworskiemu w Glinny, od mostów na rzece Strypie.

Wysoki Sejmie!

1. Wydział powiatowy Bobrecki przedstawia prośbę obszaru dworskiego z gminą w Brzo-

zdowncach, o odnowienie zgasłej już koncesyi z 22. Listopada 1883 (Dzien. ust. kraj. Nr. 7) do pobierania myta od mostu na rzece Wiśniowiec pod warunkami dotąd obowiązującymi.

Za wniesioną prośbą przemawia ten wzgląd, że strony interesowane mimo że dochód mytniczy w czasie od Maja 1883 do końca roku 1887 przyniósł tylko 1.267 zł. 88 ct. utrzymywały przedmiot omycony w dobrym stanie i oraz dopełniając warunków koncesyi, wyłożyły kamieniem i wyszutrowały drogę gminną z Rozdołu do Chodorowa po obu stronach omyconego mostu na przestrzeń 1½ kilometra.

2. Najwyższem postanowieniem z 22. Listopada 1882 (Dzien. ust. kraj. z r. 1883 Nr. 15) nadano obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Wybranówce powiatu Bobreckiego koncesyę pięcioletnią do poboru myta od mostu na rzece Hlebówce.

Gdy koncesya ta już zgasła, strony interesowane wniosły prośbę o odnowienie prawa mytniczego.

Wydział powiatowy popierając wniesioną prośbę wykazuje, że w czasie od 25. Września 1883 po koniec roku 1887 uzyskany dochód z poboru myta w kwocie 771 zł. 38 ct. w zupełności został wyczerpany, a mianowicie na utrzymanie omyconego mostu, tudzież na urządzenie drogi wiodącej od mostu na grobli do dworca kolejowego na przestrzeni 400 metr.

3. Obszar dworski wspólnie z gminą w Boryniczach, powiatu Bobreckiego, na mocy koncesyi z 21. Grudnia 1883 (Dzien. ust. kraj. z r. 1884 Nr. 18) uzyskały prawo do pobierania myta od mostu na rzece Suchodołce przy drodze gminnej Brzozdowiecko-Borynickiej.

Wedle sprawozdania Wydziału powiatowego strony interesowane dopełniły warunków zgasłej już koncesyi, obracając uzyskany w ciągu koncesyi dochód mytniczy w kwocie 6.869 zł. na utrzymanie omyconego mostu, tudzież na rekonstrukcyę pomienionej drogi i wybudowanie na tejże drodze nad wyrwą „Straszną“ zwaną nowego mostu. Dlatego Wydział powiatowy oświadcza się za odnowieniem obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Boryniczach prawa na dalsze pięcioletcie.

4. Z upływem koncesyi z 24. Listopada 1883 (Dz. ust. kraj. z roku 1884 Nr. 2), którą

zezwolono obszarowi dworskiemu w Husakowie powiatu Mościskiego pobierać przez przeciąg lat pięciu opłaty mytnicze od dwóch mostów na rzece Słotwinie, prosi tenże obszar dworski o odnowienie prawa mytniczego pod warunkami ubiegłej koncesyi.

Z uwagi, że interesowany obszar dworski mając z poboru myta tylko dochodu rocznego 100 zł. ponosił koszta utrzymania przedmiotu omyconego rocznie w kwocie 192 zł. Wydział powiatowy przemawia za uwzględnieniem wniesionej prośby.

5. Wydział powiatowy Krośnieński przedstawia prośbę gminy wspólnie z obszarem dworskim w Krościenku wyżnem, o udzielenie im prawa do dalszego pobierania myta od mostu na rzece Wisłoku, przy drodze gminnej z Krościenka wyżnego do Korczyny, pod warunkami dotychczasowej koncesyi z 21. Grudnia 1883 (Dzien. ust. kraj. z roku 1884 Nr. 22) Zarazem na podstawie miejscowych oględzin Wydział powiatowy stwierdza, że strony interesowane cały dochód w ciągu lat pięciu uzyskany z dochodu mytniczego w kwocie 250 zł. przeznaczyły na utrzymanie omyconego mostu i że w roku 1889 ma być dokonana rekonstrukcyja tego mostu z preliminowanym na ten cel wydatkiem w kwocie 2.000 zł.

6. Na prośbę obszaru dworskiego w Sufczyźnie, o przedłużenie zgasłej już koncesyi z 7. Lutego 1879 (Dzien. ust. kraj. Nr. 55) do pobierania myta od dwóch mostów na rzece Stubbicy, Wydział powiatowy Dobromilski przeprowadził komisyjne dochodzenie na miejscu.

Z dochodzenia tego okazuje się:

że koszta utrzymania pomienionych mostów wynosiły rocznie 744 zł. zaś dochód z poboru myta uczynił tylko kwotę 180 zł. niedobór ztąd powstały musiał obszar dworski pokryć z własnych funduszków. Na tej podstawie Wydział powiatowy wnosi na udzielenie żądanej koncesyi.

7. Na mocy Najwyższego postanowienia z dnia 21. Grudnia 1883 (Dzien. ust. kraj. z roku 1884 Nr. 20) uprawniono obszar dworski wspólnie z gminą w Tomaszowcach powiatu Kałuskiego, do pobierania myta od dwóch mostów na rzece Bołochówce przy drodze gminnej z Żurawna do Wojniłowa.

Zważywszy, że powyższa koncesya już zgasła; że rzeczony mosty zaliczają się do ważniejszych przedmiotów komunikacyjnych w powiecie; że utrzymanie tych mostów połączone było z rocznym wydatkiem 386 zł. 84 ct., Wydział powiatowy przemawia za odnowieniem obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Tomaszowcach prawa mytniczego, z zastosowaniem taryfy klasy IIgiej unormowanej dekretem kancelaryi nadwornej z 7. Maja 1842 L. 12.255, a to na tej podstawie, że jeden z omyconych mostów mający przeszło 47 metrów daje prawny tytuł do omycenia wedle przytoczonej taryfy.

8. Gmina wspólnie z obszarem dworskim w Sokołowie powiatu Stryjskiego, proszą o odnowienie na mocy koncesyi z 21. Grudnia 1883 (Dzien. ust. kraj. z roku 1884 Nr. 19) nabytego prawa mytniczego od mostów na drodze gminnej z Bolechowa do kolei Lwowsko-Czerniowieckiej na dalszych lat pięć.

Wydział powiatowy, na mocy uchwały Rady powiatowej z 9. Lipca 1888 popiera wniesioną prośbę zwłaszcza wobec wykazanych kosztów połączonych z utrzymaniem rzeczonych mostów w kwocie 1.286 zł., na co z poboru myta użytkano tylko 980 zł.

9. Wydział powiatowy Brzeżański przedstawia prośbę obszaru dworskiego w Glinny, o przedłużenie koncesyi z 21. Grudnia 1883 (Dzien. ust. kraj. z roku 1884 Nr. 22) do pobierania myta od mostów na rzece Strypie przy drodze gminnej z Pomorzian przez Glinną do Kozłowa, na dalsze pięciolecie.

Za prośbą tą, na podstawie dochodzenia komisyjnego przemawia ten wzgląd, że interesowany obszar dworski co roku na omycane mosty wydaje 919 zł. 53 ct. z dochodu mytniczego pobiera tylko 600 zł. a więc z własnych funduszków dopłaca 319 zł. 53 zł.

Wobec powyższego wywodu, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytnicznych:

1. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Brzozdowcach, od mostu na rzece Wiśniowiec;

2. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Wybranówce, od mostu na rzece Hlebówce;

3. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Boryniczach, od mostu na rzece Suchodołce;

4. obszarowi dworskiemu w Husakowie, od mostów na rzece Słotwinie;

5. gminie wspólnie z obszarem dworskim w Krościenku wyżnem, od mostu na rzece Wisłoce.

6. obszarowi dworskiemu w Sufczyńce, od mostów na rzece Stubnicy;

7. obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Tomaszowcach, od mostów na rzece Bołochówce;

8. gminie wspólnie z obszarem dworskim w Sokołowie, od mostów na drodze gminnej z Bolechowa do kolei Lwowsko-Czerniowieckiej;

9. obszarowi dworskiemu w Glinny, od mostów na rzece Strypie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem, rozporządzam jak następuje:

Art. I

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytnicznych pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1. Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Brzozdowcach powiatu Bobreckiego, od mostu na rzece Wiśniowiec, z obowiązkiem wyłożenia kamieniem i wyszutrowania drogi gminnej z Rozdołu do Chodorowa wiodącej, po obu stronach omyconego mostu na przetrzeni 1½ kilometra.

2. Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Wybranówce powiatu Bobreckiego, od mostu na rzece Hlebówce.

3. Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Boryniczach powiatu Bobreckiego, od mostu na rzece Suchodołce z obowiązkiem utrzymania tak tego mostu jak i wszystkich innych mostów w obrębie gminy położonych, oraz utrzymania w obrębie gminy drogi szutrowanej, przy której most omycony jest położony.

Od każdego z tych trzech myt (pod poz. 1. 2. i 3. poszczególnionych) pobierać należy opłaty, podług następującego wymiaru:

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzężonego 1 (jeden) ct.

2. Od bydłał przepędzanych :

- a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła 1 (jeden) ct.;
- b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.;
- c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

4. Obszarowi dworskiemu w Husakowie powiatu Mościskiego, od dwóch mostów na rzece Słotwinie przy dwóch zaporach mytniczych oddzielnie przy omyconych mostach ustawionych podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 1 (jeden) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od 5 świń lub cieląt, od 10 owiec $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

5. Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Krościenku wyżnem powiatu Krośnieńskiego, od mostu na rzece Wisłoku przy drodze gminnej z Krościenka wyżnego do Korczyny, podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

6. Obszarowi dworskiemu w Sufczyńcu powiatu Dobromilskiego, od dwóch mostów na rzece Stubnicy, przy jednej zaporze mytniczej, podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od pięciu świń, cieląt, owiec lub innego bydła drobnego 1 (jeden) ct.

7. Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Tomaszowcach powiatu Kałuskiego, od dwóch mostów na rzece Bołochówce przy drodze gminnej z Żurawna do Wojniłowa, przy jednej zaporze mytniczej, podług następującego wymiaru:

- 1) Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzężonego 2 (dwa) ct.

2) Od bydłał przepędzanych :

- a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła 2 (dwa) ct.;
- b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.;
- c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

8. Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Sokołowie powiatu Stryjskiego, do pobierania myta mostowego na drodze gminnej prowadzącej od Bolechowa do kolei Lwowsko-Czerniowieckiej z obowiązkiem utrzymania trzech mostów na tejże drodze położonych.

9. Obszarowi dworskiemu w Glinny powiatu Brzeżańskiego, od mostów na rzece Strypie przy drodze gminnej z Pomorzan przez Glinę do Kozłowa.

Przy każdym z tych dwóch myt (pod poz. 8. i 9. wyszczególnionych, pobierać należy opłaty podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;
- c) od pięciu świń, cieląt, owiec, lub innego bydła drobnego 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze tych myt mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta, przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. dr. Romer. Wnoszę przyjęcie tej uchwały en bloc.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. P. sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc. Czy żąda jeszcze kto głosu?

P. hr. Golejewski. Proszę o głos.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. P. hr. Golejewski ma głos.

P. hr. Golejewski. Ja myślę, że nie możemy tej ustawy przyjąć en bloc, bo taki szmer był w Izbie i szanowny sprawozdawca tak cicho czytał, że nic nie słyszeliśmy. Ażebyśmy mogli się zorientować, należałoby przejść paragraf za paragrafem. Zresztą mnie ta rzecz interesuje,

pragnąlbym wiedzieć, czy tam jest taryfa nałożona i dlatego sprzeciwiam się przyjmowaniu ustawy en bloc, a wnoszę odczytywanie ustawy paragrafami.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystąpimy do głosowania, czy mamy tę uchwałę przyjąć en bloc czy nie. Kto jest za głosowaniem en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość) Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. dr. Romer. Wnoszę przyjęcie tej uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Sembratowicz. P. sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały w trzecim czytaniu bez czytania. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Z kolei następuje: Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytnicznych:

1. Radzie powiatowej w Pilźnie, na drodze powiatowej Pilzno - Radomyśl;

2. Radzie powiatowej w Nisku, od mostu powiatowego na rzece Tanwi pod Ulanowem;

3. Radzie powiatowej w Dolinie, od mostów powiatowych na rzece Czeczwie w Spasie i na rzece Dubie w Cieniawy;

4. Radzie powiatowej w Borszczowie, na drogach powiatowych Iwanków - Germakówka i Uście biskupie - Jezierzany;

5. Radzie powiatowej w Wieliczce, do mostu powiatowego na rzece Wildze przy drodze Świątniki - Szwozowice;

6. Radzie powiatowej w Stryju, od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie;

7. Radzie powiatowej w Limanowej, od mostu powiatowego na rzece Łososinie. Sprawozdawca p. Romer ma głos.

Sprawozdawca p. dr. Romer. (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytnicznych.

1. Radzie powiatowej w Pilźnie, na drodze powiatowej Pilzno - Radomyśl;

2. Radzie powiatowej w Nisku, od mostu powiatowego na rzece Tanwi pod Ulanowem;

3. Radzie powiatowej w Dolinie, od mostów powiatowych na rzece Czeczwie w Spasie i na rzece Dubie w Cieniawy;

4. Radzie powiatowej w Borszczowie, na drogach powiatowych Iwanków - Germakówka i Uście biskupie — Jezierzany;

5. Radzie powiatowej w Wieliczce, od mostu powiatowego na rzece Wildze przy drodze Świątniki - Szwozowice;

6. Radzie powiatowej w Stryju, od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie;

7. Radzie powiatowej w Limanowej, od mostu powiatowego na rzece Łososinie.

Wysoki Sejmie!

1. Najwyższem postanowieniem z 24. Listopada 1883. (dzien. ust. kraj. z r. 1884. Nr. 6) uprawnioną została Rada powiatowa w Pilźnie do pobierania myta na drodze powiatowej Pilzno - Radomyśl przy trzech rogatkach jako to: drogowego w Pilzniouku, mostowego w Czarny i drogowego w Zasowie, z taryfą klasy I. obowiązującą na drogach krajowych, przez przeciąg lat pięciu.

Z upływem pomienionej koncesyi prosi Wydział powiatowy o odnowienie prawa mytniczego pod dotychczasowymi warunkami.

Za wniesioną prośbą przemawia ten wzgląd, że w latach od 1874 do 1888 uzyskany dochód z poboru myta w kwocie 17.165 zł 16 ct. użyto na częściowe pokrycie kosztów utrzymania przedmiotu omyconego, że koszta te były znacznie wyższe, a to w kwocie 40.355 zł. 3 1/2 ct. a niedobór ztąd powstały w kwocie 23.190 zł. 18 ct. musiano zabezpieczyć z dodatków do podatków.

2. Wydział powiatowy Niżański na mocy uchwały Rady powiatowej z 4. Lipca b. r., wniósł prośbę o odnowienie koncesyi z 21. Grudnia 1883 (dzien. ust. kraj. z r. 1884. Nr. 15) do pobierania myta od mostu powiatowego na rzece Tanwi pod Ulanowem na dalszych lat pięć. Zarazem wykazał Wydział powiatowy, że koszta utrzymania wyniosły ogółem 17.982 zł. 36 ct. zaś dochód z myta uczynił tylko 12.976 zł. 34 ct. resztę niezabezpieczonych kosztów w kwocie 5.006 zł. 2 ct. pokryto z funduszów powiatowych

3. Staraniem Reprezentacyi powiatu Dolińskiego zostały nowo zbudowane dwa mosty, a mianowicie na rzece Czeczwie w Spasie, długości 50 metrów i na rzece Dubie w Cieniawy, długości 87 metrów.

Koszta budowy obu mostów wykazane są w łącznej kwocie 6.603 zł.

Celem zabezpieczenia dalszych kosztów utrzymania tych mostów, obliczonych rocznie na kwotę 352 zł., Wydział powiatowy, na mocy uchwały Rady powiatowej z 1. Marca b. r. prosi o wyjednanie w drodze ustawodawstwa krajowego udzielenia koncesyi na pobór opłat mytniczych.

Wrazie uzyskania proszonej koncesyi, mają być wolni od opłaty myta przy moście na rzece Czezwie, mieszkańcy gminy i obszaru dworskiego w Spasie, zaś przy moście na rzece Dubie, mieszkańcy gminy Cieniawy i Olchówki.

Z uwagi, że oba mosty w myśl §. 5 ustawy drogowej, Rada powiatowa uznała za powiatowe i że te mosty ważne mają znaczenie dla komunikacji publicznej, wypada zezwolić Radzie powiatowej Dolińskiej na pobieranie myta tak od mostu na rzece Czezwie jak i od mostu na rzece Dubie, z zastosowaniem taryfy II. klasy unormowanej ustawą z 25. Grudnia 1871.

4. Wydział powiatowy Borszczowski prosi o odnowienie koncesyi z 24. Listopada 1883. (dzien. ust. kraj. z r. 1884. Nr. 4) do pobierania myta na drodze powiatowej Iwanków - Garmakówka, tudzież o wyjednanie omycenia nowo zbudowanej drogi powiatowej Uście biskupie - Jezierzany, podając na poparcie następujące okoliczności:

Utrzymanie zwyczajne już omyczonej drogi Iwanków - Garmakówka, w ciągu dotychczasowej koncesyi, połączone było z wydatkiem rocznym w kwocie 1.350 zł.

Na ten cel uzyskano z poboru myta rocznie 717 zł.

niedobór ztąd powstały w kwocie rocznej 633 „
obciążył fundusz powiatowy.

Staraniem Reprezentacji powiatowej podjęta została budowa nowej drogi powiatowej Uście biskupie — Jezierzany w łącznej długości 37 klm. 818 m., w roku bieżącym ukończona na przestrzeni 14 klm.

Koszta wybudowanej przestrzeni od Jezierzan do Bilcza wykazane są w ogólnej kwocie 39 436 zł.
z których połowę pokrył fundusz krajowy.

Koszta corocznej konserwacji obliczone na 1.128 zł.
mogą być w pierwszym rzędzie zabezpieczone z dochodu mytniczego, jaki w razie uzyskania

koncesyi spodziewany jest w przybliżeniu rocznie w kwocie 500 zł.

W obec przytoczonych okoliczności może być udzieloną Radzie powiatowej Borszczowskiej żądana koncesya na lat pięć, z zachowaniem jednakowej taryfy klasy I. unormowanej ustawą z 25. Grudnia 1871 na obu drogach Iwanków - Garmakówka i Uście biskupie - Jezierzany.

5. Reprezentacya powiatu Wielickiego wybudowała z funduszu powiatowego nowy most na rzece Wildze przy drodze gminnej Swoszowice - Świątniki, długości 20 metrów i oraz dokonała rekonstrukcyi tejże drogi na przestrzeni 4.560 metr.

Koszta budowy mostu wykazane są w kwocie 1.319 zł. 45 ct.
i koszta rekonstrukcyi drogi w kwocie 6.422 zł. 13 ct.

Celem zabezpieczenia dalszych kosztów utrzymania mostu na rzece Wildze, przez Radę powiatową w myśl §. 5. ustawy drogowej uznanego za powiatowy i drogi gminnej Swoszowice - Świątniki, obliczonych rocznie na 700 zł. a niezabezpieczonych prestacyami drogowymi w kwocie 450 zł.

Wydział powiatowy prosi o udzielenie koncesyi na pobór myta mostowego na rzecz Rady powiatowej, z zastosowaniem taryfy klasy I. obowiązującej na drogach krajowych.

W uwzględnieniu tej prośby należy zezwolić na żądaną koncesyę.

6. Rada powiatowa w Stryju na mocy koncesyi z 21. Grudnia 1883 (dzien. ust. kraj. z r. 1884 nr. 15) uzyskała prawo do pobierania myta od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie.

Nadana koncesya już zgasała, przeto Wydział powiatowy prosi o odnowienie prawa mytniczego pod dotychczasowymi warunkami na dalsze pięciolecie.

Prośba wniesiona zasługuje na uwzględnienie z tego powodu, że fundusz powiatowy, w porównaniu kosztów utrzymania mostów w kwocie 300 zł.
z dochodem mytniczym w kwocie 80 zł.
dokłada rocznie 220 zł.

7. Wydział powiatowy Limanowski, na mocy uchwały Rady powiatowej z 1. Września 1888, prosi o udzielenie prawa do dalszego pobierania myta od mostu nr. 92 na rzece Łososinie przy

drodze powiatowej Sowlińsko-Laskowskiej pod warunkami dotychczasowej koncesji z 21. Lutego 1884 (dzien. ust. kraj. nr. 37).

Za wniesioną prośbą przemawia ta okoliczność, że koszta utrzymania przedmiotu omyconego wynoszące rocznie . . . 598 zł. 56 ct. znajdują tylko w części zabezpieczenie w dochodzie mytniczym preliminowanym na kwotę 350 zł.

W obec powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu koncesji na pobór opłat mytniczych:

1. Radzie powiatowej w Pilźnie, na drodze powiatowej Pilzno-Radomyśl;

2. Radzie powiatowej w Nisku, od mostu powiatowego na rzece Tanwi pod Ulanowem;

3. Radzie powiatowej w Dolinie, od mostów powiatowych na rzece Czeczwie w Spasie i na rzece Dubie w Cieniawy;

4. Radzie powiatowej w Borszczowie, na drogach powiatowych Iwanków Germakówka i Uście biskupie-Jezierzany;

5. Radzie powiatowej w Wieliczce, od mostu powiatowego na rzece Wildze przy drodze Świątniki-Swoszowice;

6. Radzie powiatowej w Stryju, od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie;

7. Radzie powiatowej w Limanowy, od mostu powiatowego na rzece Łososinie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam jak następuje:

Art. I.

Radom powiatowym w Pilźnie, Nisku, Dolinie, Borszczowie, Wieliczce, Stryju i w Limanowy nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie, kosztem właściwych funduszków powiatowych — a mianowicie:

1. Radzie powiatowej w Pilźnie prawo do pobierania myta drogowego i mostowego na drodze powiatowej Pilzno Radomyśl przy trzech rogatkach, jako to:

1. drogowego w Pilznionku;
2. mostowego w Czarny;
3. drogowego w Zasowie, podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

2. Radzie powiatowej w Nisku prawo do pobierania myta mostowego od mostu na rzece Tanwi pod Ulanowem, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 3 (trzy) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

d) od jednej osoby, czy to idącej, czy to jadącej na wozie wyjąwszy woźnicę lub jeżdza na koniu $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

(JE. hr. Marszałek obejmuje przewodnictwo.)

3) Radzie powiatowej w Dolinie prawo do pobierania myta mostowego od dwóch mostów powiatowych a mianowicie, od mostu na rzece Czeczwie w Spasie i od mostu na rzece Dubie w Cieniawy, przy dwóch rogatkach, podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

4. Radzie powiatowej w Borszczowie prawo do pobierania myta drogowego na dwóch drogach powiatowych a mianowicie na drodze Iwanków-Germakówka i na drodze Uście biskupie-Jezierzany, przy dwóch rogatkach, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

5. Radzie powiatowej w Wieliczce prawo do pobierania myta mostowego od mostu powiatowego na rzece Wildze przy drodze Swoszowice-Świątniki, podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

6. Radzie powiatowej w Stryju prawo do pobierania myta mostowego od mostu powiatowego na rzece Opór w Hrebenowie, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 3 (trzy) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od pięciu sztuk bydła pędzonego drobnego jako to: od cieląt owiec, kóz, nierogacizny i t. p. 1 (jeden) ct.

7. Radzie powiatowej w Limanowy prawo do pobierania myta mostowego od mostu powiatowego Nr. 92 na rzece Łososinie przy drodze Sowińsko-Laskowskiej podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 3 (trzy) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.

c) od pięciu świń lub cieląt oraz od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Art. II.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Mieszkańcy gminy i obszaru dworskiego w Spasie wolni są od opłaty myta przy moście na rzece Czeczwie w Spasie.

Art. IV.

Mieszkańcy gmin Cieniawy i Olchowy wolni są od opłaty myta przy moście na rzece Dubie w Cieniawy.

Art. V.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. Płaziński. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Płaziński ma głos.

P. Płaziński. Ja zabiorę głos do punktu 5. proponowanej uchwały.

Sprawozdawca p. Dr. Romer. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Sprawozdawca p. Dr. Romer ma głos.

Sprawozdawca p. Dr. Romer. Wszystkie wymienione we wniosku koncesye są objęte jedną uchwałą, a tylko do punktu 5. chce p. Płaziński zabrać głos. Ale ze względu, że te uchwały stanowią jedną całość, zechce p. Płaziński teraz głos zabrać, bo w takim razie można we wniosku proponowanym przez Wydział krajowy zrobić zmiany, ewentualnie coś opuścić.

JE. hr. Marszałek. Sądzę, że przedewszystkiem potrzeba zamknąć rozprawę ogólną, a otworzyć szczegółową. Czy żąda kto głosu w rozprawie ogólnej? (Nikt). Skoro nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta.

Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Czy żąda kto głosu do punktu 1go? (nikt), do punktu 2go? (nikt), do punktu 3go? (nikt), do punktu 4go? (nikt). Do punktu 5go ma głos p. Płaziński.

P. Płaziński. Może się to dziwnem wydać, że jako poseł okręgu wielickiego, zabieram głos przeciwko wnioskowi Wydziału krajowego, który w tym właśnie powiecie proponuje zaprowadzenie myta od mostu powiatowego na rzece Wildze przy drodze Świątniki — Swoszowice.

Jeżeli już jesteśmy skazani w kraju na opłacanie bardzo licznych myt, na tak zwane malum necessarium, to musi być koniecznie położona w niektórych powiatach pewna granica tworzenia nowych opłat mytniczych. W powiecie wielickim istnieje dotąd 11 myt, a te są następujące: w Wiśniowej mostowe, w Czaślawie mo-

stowe i drogowe, w Dobczycach mostowe, w Różnowej drogowe, w Przebieczanach mostowe i drogowe w Gdowie, Prokocimie, Borku, Mogilanach, Kapelance i przewóz w Płaszowie.

Wyliczam wszystkie te myta imiennie na dowód, że w powiecie mającym nie całe 12 mil kwadr. przestrzeni istnieje 11 myt, przez co ludność powiatu narażoną jest na wielkie wydatki mytnicze przy każdym, choćby najmniejszym wyruszeniu się z domu. Wydział powiatowy wielicki postawił, jak twierdzi, na rzece Wildze most powiatowy. Najprzód nie wiem, dlaczego ją nazwał rzeką. Jestto potok tego rodzaju, o którym ludność prawie nie wie, a tylko w czasie jakichś bardzo mocnych nawałnic, potok Wilga przez godzin kilka, lub kilkanaście jest trudniejszy do przebycia. Na tym samym potoku Wildze daleko niższy i wyższy most, wystawił właściciel obszaru dworskiego wraz z gminą pod Koźmicami wielkimi, a na myśl mu nie przychodzi (do czego by miał prawo jako prywatny człowiek), aby chcieć od tego mostu prywatnie postawionego, jakieś myto zaprowadzić.

Gospodarka drogowa w Wydziale powiatowym wielickim jest tego rodzaju, że śp. Władysław hr. Badeni, jako referent dróg wyraził się kilka razy, że najwięcej kłopotu i wydatków miał Wydział krajowy z drogami powiatu wielickiego.

Proszę panów, nigdy tu jeszcze przez przeciąg 6-letniego pobytu nie występowałem przeciwko osobom, ale muszę z przykrością zaznaczyć, że prowadzenie techniczne spraw drogowych w Wydziale powiatowym wielickim, a o czem i akta Wydziału krajowego dostatecznie świadczą, jest tak niedołążne i że warto przytoczyć niektóre fakta. Kiedy ten sam technik, który do dziś dnia jest inżynierem dróg powiatowych, stawiał most na rzece zwanej Krzywo-rzeka, postawił go wbrew uwagom ustanowionego wtedy komitetu budowlanego tak wadliwie, że pierwsza cokolwiek większa woda most ten mocno uszkodziła, co potem pociągnęło za sobą niezwykle koszta naprawy. Prowadzenie drogi z Wieliczki przez Sierczą jako przez teren niezmiernie grząski, bagnisty i spadzisty z pokładem iłowatym jest tego rodzaju, że referent dróg krajowych śp. Władysław hr. Badeni z wielką trudnością dał się skłonić po wysłaniu na miejsce technika z Wydziału krajowego, pod pozorem rekonstrukcyi tej drogi

do udzielenia subwencji dość znacznej temu Wydziałowi powiatowemu. Nie pojmuję zatem, czy postawienie mostu na małym potoku bez wiedzy i kontroli Wydziału krajowego, było istotnie potrzebne, a jeżeli było potrzebne, czy w rzeczywistości długość mostu na 20 metrów była konieczną, czy most jest dokładnie konstruowany, wreszcie, czy to może uprawniać do poboru myta i czy można ludność tego powiatu narażać na takie wydatki, że prawie o pół mili ruszyć się nie można z domu, ażeby nie natrafić na zbyt kosztowne myto. Pozwolę sobie przytoczyć za przykład Wydział powiatowy bocheński, który na most w Łęszkowicach, udzielił gminie tej znacznej subwencji pieniężnej i wydelegował swego zdolnego inżyniera do budowy mostu, który jest bezsprzecznie dłuższy, a nie żąda żadnego myta. Na drodze za Wiśniczem jest kilka mostów bardzo kosztownych na terenie górzystym i grząskim, które Wydział powiatowy urządził swoim kosztem, a raczej subwencyonował gminy, nie będące w stanie podolać takiej kosztownej budowie. Tu na małej rzeczce, a właściwie potoku, stawia Wydział powiatowy most na drodze gminnej nie wiadomo jakiej wartości pod względem technicznym, nazywa go powiatowym i żąda opłaty kosztownego myta.

Z tych powodów i z uwagi, że według mego przytoczenia już jest 11 myt, w powiecie, nie licząc myta w Podgórzu, które każdy mieszkaniec Wieliczki, jadąc do Krakowa, opłacać musi, stawiam wniosek: (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem Wydziału krajowego, o udzielenie koncesyi na pobór opłat mytniczych od mostu na rzece Wildze przy drodze Świątniki-Swoszowice, przechodzi się do porządku dziennego.

JE. hr. Marszałek. Żąda jeszcze kto głosu? (Nikt). Gdy nikt więcej głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Dr. Romer. Most, którego omycenie obecnie p. Płaziński kwestyonuje, ma wszystkie warunki do otrzymania myta. Długość tegoż wynosi 20 metrów. P. Płaziński utrzymuje, że może umyślnie tak długi most wybudowano, aby otrzymać myto. Tego przyjąć nie mogę, bo mosty mają już prawo do myta, jeżeli mają tylko 10 metrów długości. Mosty od 10 do 20 metrów długości mają prawo do najniższej taryfy mytniczej. Gdyby była w tem zła wola,

to byliby wybudowali most na 15, ale nie na 20 metrów. Widocznie taka długość mostu jest potrzebną, skoro go tak długim zrobiono. Droga ta jest bardzo ważna dla powiatu Wielickiego, ona prowadzi do Świątnik, które już Panom i z innych względów są znane. Droga ta ma 8½ kilometra długości, z których 4½ zostały równocześnie z budową mostu zrekonstruowane.

Tak więc ze względu na długość mostu i długość drogi miałyby Wydział powiatowy prawo do pobierania myta.

Myto dla mieszkańców jest wprawdzie nieprzyjemne i nieprzyjemnem jest dla stron, które jeździć muszą, ale czy nie byłoby im nieprzyjemniejszym, gdyby musiały jeździć przez wodę i błota; chętnie więc strony zapłacą myto, byle przez mosty mogły przejechać. Gdybyśmy odmawiali myta z powodów takich, jakie p. Płaziński przytoczył, wiele Rad powiatowych wstrzymałoby się od budowania mostów, bo nie miałyby odpowiednich funduszków. Skoro zatem zachodzą tu wszystkie warunki do udzielenia myta, przeto utrzymuję wniosek Wydziału krajowego.

Co do zarzutu przez p. Płazińskiego uczynionego, że zarząd drogowy w powiecie Wielickim nie cieszy się uznaniem Wydziału krajowego, to muszę oświadczyć, że w ostatnich czasach co do tego zarządu zaszły korzystne zmiany i sądzę, że i z tej korzystnej zmiany skutki się okażą. Z tych powodów nie chcecie Panowie wypuszczać w tej uchwale myta dla Rady powiatowej w Wieliczce.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa szczegółowa nad punktem 5. wniosku Wydziału krajowego jest zamkniętą. Przystąpimy do głosowania. P. Płaziński wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego, względem udzielenia koncesyi na pobór opłaty mytniczej Radzie powiatowej w Wieliczce od mostu powiatowego na rzece Wildze przy drodze Świątniki-Swoszowice. Kto jest za przejściem do porządku dziennego, raczy rękę podnieść. (Mniejszość). Wniosek upadł.

Sprawozdawca p. Dr. Romer. Wnoszę przyjęcie całej odczytanej uchwały en bloc.

JE. hr. Marszałek. P. sprawozdawca wnosi przyjęcie uchwały en bloc. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Skoro nikt głosu nie żąda, przy-

stąpimy do głosowania. Kto przyjmuje całą uchwałę en bloc, zechce rękę podnieść (Większość). Jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Dr. Romer. Wnoszę przyjęcie tej uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

JE. hr. Marszałek. P. sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały w trzecim czytaniu bez czytania. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystąpimy do głosowania. Kto przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem ustawy o zabezpieczeniu budynków kościelnych i plebańskich od ognia. (Aleg. 23.). Sprawozdawca p. Pilat ma głos.

Sprawozdawca p. Dr. Pilat (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 23.).

(Głosy. Uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania).

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, raczy rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie wniosku.

Sprawozdawca p. Dr. Pilat (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt do ustawy:

Ustawa

z dnia o ubezpieczeniu budynków kościelnych i plebańskich od ognia.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Komitet parafialny, utworony w myśl §. 13. ustawy o konkurencyi kościelnej z dnia 15. Sierpnia 1866 L. 28. Dz. u. kr. powinien bez przerwy ubezpieczać od ognia budynki kościelne i plebańskie w zakładzie asekuracyjnym.

§. 2.

Wydatki na rzeczony ubezpieczenie mają być w ten sam sposób pokryte, jak koszta sta-

wiania i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich.

Jednakowoż c. k. Rząd i fundusze w administracji państwowej pozostające nie są obowiązane przyczyniać się z jakiegokolwiek tytułu do tych wydatków i nie biorą też udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających.

§. 3.

Wynagrodzenie, uzyskane za szkodę pożarem wyrządzoną, wpływa do funduszu konkurencyjnego i użyte być winno w pierwszym rzędzie na odbudowanie lub naprawę budynku przez ogień zniszczonego lub uszkodzonego.

§. 4.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. Dr. Rosner. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Dr. Rosner ma głos.

P. Dr. Rosner. Uważam, że projekt przedłożony przez komisję administracyjną w sprawie ubezpieczenia budynków kościelnych i plebańskich od ognia, jest z jednej strony zbyt dobry, z drugiej zaś strony czyni niepotrzebny wyłom w obowiązującej ustawie o konkurencji kościelnej.

Co się tyczy pierwszego zarzutu, który pozwoliłem sobie podnieść, to jest co do zbyt dobrego projektu, opieram się na wyraźnym brzmieniu ustawy konkurencyjnej z 15. Sierpnia 1866 N. 28 dz. n. kr. Tam w tej ustawie wyraźnie jest powiedziane, że obowiązani do pokrywania kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i parafialnych są osoby także wyszczególnione.

Mojem zdaniem należy do dobrze zrozumianej gospodarki także obowiązek assekurowania budynków kościelnych i plebańskich i wobec tego uważam, że uchwalenie osobnej ustawy o ubezpieczeniu od ognia budynków plebańskich i kościelnych, jest zupełnie zbyt dobre.

Gdyby zresztą Wysoki Sejm wychodził z tego zapatrywania że obowiązująca ustawa z 15. Sierpnia 1866 r. pozostawia pewne wątpli-

wości, więc byłbym za tem, aby obowiązującą tę ustawę uzupełnić w tym kierunku, iżby powiedziano, że obowiązani do utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich obowiązani są także assekurować te budynki i w tym wypadku uchwalenie osobnej ustawy byłoby zbyt dobre, gdyż przez suplowanie tej ustawy w podanym kierunku, wątpliwości tejsze zostałyby usunięte.

Co się tyczy dalszego zarzutu przezemnie podniesionego, że projekt przedłożony Wysokiemu Sejmowi przez komisję administracyjną czyni wyłom znaczny w obowiązującej ustawie o konkurencji kościelnej, to pozwalam sobie zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na §. 10 tej ustawy. JE. Pan Marszałek pozwoli, że odczytam §. 10. tej ustawy. Paragraf ten mówi wyraźnie (czyta):

„Skarb państwa, fundusz publiczny, stowarzyszenie lub gmina mające własność nieruchomości w obrębie jakiejś parafii, przyczyniają się do zaspokojenia wydatków tejsze parafii i w miarę podatków stałych z tej własności opłacanych.“

Zaś komisja administracyjna proponuje w §. 2 (czyta):

„C. k. Rząd i fundusze w administracji państwowej pozostające nie są obowiązane przyczyniać się z jakiegokolwiek tytułu do tych wydatków i nie biorą też udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających.“ (mówi dalej).

(P. Abrahamowicz. Proszę o głos).

(P. Pietruski. Proszę o głos).

Pomiędzy istniejącą ustawą z dnia 15. Sierpnia 1866 r. a pomiędzy brzmieniem §. 2. proponowanej ustawy istnieje sprzeczność; w każdym razie, mojem zdaniem, trzeba projekt przedłożony przez komisję administracyjną, uzupełnić w tym kierunku, że istniejąca ustawa z dnia 15. Sierpnia 1866, o ile w sprzeczności zostaje z proponowaną ustawą, ma być zniesioną albo uchyloną i w obec braków i usterek, które pozwoliłem sobie podnieść, stawiam następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przedłożony przez komisję administracyjną projekt ustawy o zabezpieczeniu budynków plebańskich i kościelnych, zwraca się ko-

misyi napowrót do ponownego zbadania i powtórnego przedłożenia.

JE. hr. Marszałek. P. Abrahamowicz ma głos.

P. Abrahamowicz. Gdyby przemówienie szanownego oponenta zawierało rzeczywiście uzasadnienie, tak jak nazwał to wszystko, co przeciw proponowanej ustawie powiedział, głosowałbym za odesłaniem tego przedłożenia do komisji; ale niestety niech mi wolno będzie powiedzieć, że jeżeli czego nie znalazłem w przemówieniu, to właśnie tego uzasadnienia.

Przedewszystkiem mam sobie za obowiązek podnieść, że ustawa, którą się zajmujemy, już została uchwaloną przez Sejm, że chodzi tylko o korekturę tej ustawy z uwagi na stanowisko, jakie co do tej ustawy Rząd zajął.

Przechodząc do motywów, które szanowny oponent podniósł przeciw tej ustawie, muszę przedewszystkiem podnieść, że dobra administracja wymaga i zawiera w sobie pojęcie ubezpieczenia budynków — jeśli kto dobrze ustawę wykonuje. Ale właśnie zachodzą wypadki, że parafianie nie wykonują należycie ustawy. Idzie więc o zapobieżenie temu, co praktyka jako złe uznała, t. j. o przymusowe ubezpieczenie. Gdyby się to działo, co się wedle zapatrywania szanownego oponenta dziać powinno, komisya administracyjna nie wnosłaby tego przedłożenia. Skoro jednak to się nie dzieje, więc zachodzi potrzeba spowodowania, aby się to działo.

Zapytuje dalej szanowny oponent, dlaczego nie poprawić istniejącej ustawy, lecz wnieść osobną?

Jest to kwestya formalna, którą może rozstrzygać okoliczność, co łatwiej zrobić, czy poprawić ustawę w ten sposób jak tego p. Rosner żąda, czy też wnieść osobną ustawę. Ja sędzę, że droga obrona przez komisję jest praktyczniejszą.

Co do stanowiska Rządu w tej sprawie, to Rząd zastrzegł się, iż nie chce partycypować w wydatkach na cele ubezpieczenia, ani też brać udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających. Rząd nie ubezpiecza własnych budynków, gdyż ma własną asekurację w obrotach wielkich własnego majątku znajdującego się w takich gmachach publicznych. Ale nasuwa się pytanie, czy przez to, że Rząd nie będzie ponosił części

kosztów ubezpieczenia, strony nie doznają ubytku. Otóż nie doznają, bo one faktycznie ubezpieczają to, co sami kontrybuenci czynić winni — jest to więc bezpośrednia korzyść dla tych, którzy się chcą ubezpieczać.

Sędzę więc, że z tych wszystkich powodów należy raczej głosować za wnioskiem komisji, niż odsyłać go napowrót do komisji, bo to byłoby jak mniemam, bez żadnej racji.

JE. hr. Marszałek. Członek Wydziału krajowego p. Pietruski ma głos.

Członek Wydziału krajowego p. Pietruski. Ja tylko krótko, Wys. Sejmie, odezwę się jako referent tej sprawy w Wydziale krajowym. Wysoki Sejm uchwalił przeszłego roku ustawę o przymusie asekuracyjnym budynków plebańskich i kościelnych. Trudnoż aby się Wysoki Sejm od tej uchwały cofnął. Wysoki Rząd nie dał ustawie tej aprobaty, bo powiedział, że inaczej Rząd byłby zmuszonym do ponoszenia wydatków na asekurację jako patron, a Rząd zasadniczo nie asekuruje budynków pod jego zarządem stojących. Zarazem powiedział Rząd, że jeżeli ta trudność będzie usunięta, da swoją aprobatę. Otóż jeżeli Wysoki Sejm zeszłego roku uchwalił tę ustawę i tylko Rząd chce być wyjątkiem z pod przymusu asekuracyjnego, Wydziałowi krajowemu więc nie pozostało nic innego, jak tylko przedłożyć taką ustawę, któraby Rząd uwalniała od przymusu, a zresztą cały projekt zeszłoroczny pozostawia nietknięty. Poseł, który się sprzeciwił tej ustawie mówi, że ustawa jest zbyt czną, bo w ustawie asekuracyjnej są rozporządzenia, aby dobrze gospodarować, więc też że należy i asekurować.

Dobrze, chcę przypuścić, że tak jest, choć w ustawie o asekuracji nie ma wyraźnej mowy. Ale skoro komitety kościelne nie asekurują budynków kościelnych, więc o to idzie, że trzeba je do tego zmusić.

Mówił dalej ten sam poseł, że trzeba suplować ustawę. Otóż właśnie tu się supluje ustawę. Nie wiem, co poseł rozumie pod suplowaniem? Suplowaniem jest właśnie wydanie noweli do ustawy. Innego sposobu suplowania nie rozumiem.

Może rozumie to poseł w ten sposób, że wpisuje się do ustawy słowo: „ubezpieczenie“? Ale to w życiu parlamentarnem, ustawodawczem

nie jest dopuszczalnem. Tu więc suplowaniem jest uchwalona nowela. Dlatego proszę, aby Wysoka Izba raczyła przyjąć wniosek komisji administracyjnej zgodny z wnioskiem Wydziału krajowego.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, p. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Dr. Pilat. Ja ograniczę się do tego, co powiedzieli moi poprzednicy w odparciu argumentów szan. oponenta. Uwagi tych szan. mowców zdolne są rozprószyć obawy podniesione przez pierwszego mowcę. Ja tylko wyrażę zdziwienie, dla czego pierwszy mowca, jeżeli wniosek komisji uznał za zbyt dobry, postawił wniosek odesłania całej ustawy do komisji celem przerobienia takowej; bo jeżeli wniosek jest zbyt dobry, w takim razie byłby raczej uzasadnionym wniosek przejścia do porządku dziennego nad całą ustawą.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna zamknięta. P. Rosner stawia wniosek odesłania tej całej ustawy napowrót do komisji administracyjnej.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za przyjęciem wniosku p. Rosnera, aby projekt niniejszej ustawy zwrócono do komisji, raczy rękę podnieść. (Mniejszość.) Wniosek ten upadł.

Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Do §. 1. czy żąda kto głosu? (Nikt.) Więc kto go przyjmuje, raczy rękę podnieść. (Większość.) Paragraf 1. jest przyjęty.

Do §. 2. czy żąda kto głosu?

P. ks. Sawa. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Poseł ks. Sawa ma głos.

P. ks. Sawa. Paragraf ten w ustępie drugim tak powiada; (czyta):

Jednakowoż c. k. Rząd i fundusze w administracji państwowej pozostające nie są obowiązane przyczynić się z jakiegokolwiek tytułu do tych wydatków nie biorą też udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających.

Jest to zasada sprawiedliwa i nad wszelką dyskusję wyższa, że kto w pewnym kierunku nie ponosi ciężarów, nie bierze też udziału w korzyściach, z tego kierunku płynących. Nic nie mam przeciw temu i zgadzam się, (bo

z wiadomych powodów zgodzić się muszę), aby c. k. Rząd i fundusze w jego administracji będące nie konkurowały do opłat premialnych w ubezpieczeniu budynków plebańskich i kościelnych. Jest to wprawdzie wyłom w ogólnej ustawie, rodzaj przywileju, lecz Wysokiej Izbie udzielić go wolno. Ale niechże też Wys. Rząd i fundusze wzmiankowane nie ponosząc ciężarów rzeczywiście nie partycypują w korzyściach; albo — jeżeli partycypują — niechże ustawa nie mówi, że tak nie jest.

Z tytułu przedłożonej ustawy Rząd i fundusze w jego administracji będące nie ponoszą żadnych ciężarów, a jednak — o ile wczytałem się w przedłożone paragrafy — korzystają rzeczywiście z wynagrodzenia.

Jeżeli bowiem według tenoru §. 3. uzyskane wynagrodzenie w pierwszym rządzie ma być użyte na odbudowanie lub naprawę budynku ogniem zniszczonego, a dopiero w drugim rządzie idzie konkurencja, do której i Wys. Rząd się przyczynia, to widocznem jest, że Rząd już o tyle mniej płaci z swej obowiązkowej części, o ile go w owym pierwszym rządzie zastępuje zasób wynagrodzenia kosztem trzecich uzyskany.

P. Abrahamowicz mówił, że się to tak nie rozumie i p. sprawozdawca był łaskaw przed posiedzeniem wyjaśnić mi, że mylnie tłumaczę sobie ducha tej ustawy; ale ja nie chciałbym mieć w ustawie czegoś, co jest niepotrzebnem, albo co mylnie da się tłumaczyć, albo co z prawdą mniej jest zgodne. Niech ustawa wyraźnie wypowie, że w owym pierwszym rządzie, na który idą kwoty złożone i z ubezpieczenia uzyskane, Rząd ma także obowiązek swoją konkurencyjną część wnieść do funduszu konkurencyjnego, to wówczas na to się zgodzę, że ustawa jest jasna.

Gdy jednakowoż to nie jest wyraźnie powiedziane, to wówczas wobec §. 3. muszę twierdzić, że Wys. Rząd ciężarów nie ponosi, ale w korzyściach udział bierze. Jeżeli to ma być intencją ustawy, godzę się i na to, chociaż niechętnie, ale wiele robi ten, co musi. Niechaj Rząd nie będzie już pociągany, ale niechaj ustawa nie mówi, że on nie bierze udziału w korzyściach z tego tytułu, że nic nie płacił. Otóż upraszam, by — jeżeli dobrze ustawę zrozumiałem i jeżeli moje pojmywanie jest słuszne, ażeby

były wykreślone w ostatnim wierszu §. 2 słowa: „i nie biorą też udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających“, bo z tenoru ustawy takiej, jaką ona jest, ja, chociaż nie jestem prawnikiem, widzę, że Rząd będzie brał udział w korzyściach i to nawet w znacznej części. Pozwalam sobie zatem, pomimo kiwania głową szanownych moich kolegów tu mnie otaczających, wnieść poprawkę, która opiewa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ostatni wiersz w drugim ustępie §. 2. ma być wykreślony począwszy od słów: „i nie biorą też udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających.“

P. Dr. Gross. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Muszę naprzód podać do poparcia poprawkę p. ks. Sawy. Kto popiera tę poprawkę, zechce rękę podnieść. (Dostateczna liczba). Wniosek jest poparty. P. Gross ma głos.

P. Dr. Gross. Muszę się oświadczyć za słusnością uwag przez szanownego mowcę przedemną wypowiedzianych. Zdaje mi się jednak, że nie ten §. 2. jest miejscem w którymby ta korektura nastąpić miała. §. 2. nic innego nie powiada jak tylko, że Rząd wolnym jest od opłat, a zatem słusznie powiada w dodatku, że Rząd będzie też także wykluczonym od udziału w korzyściach. Tu jest zasadniczo powiedzianem, w jakim stosunku Rząd i fundusze w administracji państwowej zostające, pozostają do reszty konkurentów. Jabym myślał, że §. 3. jest tym paragrafem, w którymby to zastrzeżenie wypowiedzieć należało. Należałoby zatem powiedzieć: „Wynagrodzenie uzyskane za szkodę pożarem wyrządzoną, wpływa do funduszu konkurencyjnego i użyte być winno na pokrycie kosztów połączonych z odbudowaniem lub naprawą budynku do którego się ubezpieczający przyczynili, to znaczy, że wynagrodzenie, które się odbiera, nie idzie na rzecz Rządu, tylko idzie na pokrycie tych kosztów, które ponoszą ubezpieczający, a więc będzie jasno wypowiedzianem do kogo wynagrodzenie należy.“

P. Abrahamowicz. Proszę o głos.

P. ks. Sawa. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Abrahamowicz ma głos.

P. Abrahamowicz. Chcąc usunąć wszelkie wątpliwości i obawy, pozwolę sobie powiedzieć, jak pojmuję postanowienia ustawy, a czynię to w tem przekonaniu, że jeżeli się mylę, szanowny p. sprawozdawca mię prostuje, wówczas koledzy, którzy podnoszą wątpliwości będą w tem miłym położeniu, że zapatrywania ich okażą się słusznymi.

Ja pojmuję tak: kościół, którego kolatorem jest Rząd, został przez parafian zaasekurowany i od szkody ogniowej na 10.000 zł. ubezpieczony. Kościół się pali. Parafianie, a względnie obowiązani do tego konkurowania otrzymują wynagrodzenie w kwocie 10.000 zł.

Następuje rekonstrukcja budowy; parafianie wydają 10.000 lecz tylko 9.000 zł., to wedle mego widzenia ten tysiąc zł. na inne cele zachowują, a powtóre, ponieważ Rząd, jako kolator obowiązany płacić $\frac{1}{6}$ część, to, mimo że wynagrodzenie przekroczy kosztą budowy, to Rząd będzie obowiązany kwotę 1.000 zł. kontrbuować.

Tak ja pojmuję tę ustawę; jeśli się mylę, szanowny p. Sprawozdawca mię sprostuje. Jeślibyście Panowie przyjęli poprawkę ks. Sawy, wówczas powstałyby wątpliwości, bo to, co w tym paragrafie w ustępie ostatnim właśnie silnie jest zaznaczone i zaakcentowane to właśnie miałyby być uchylone.

Uchylając owe postanowienie, które jasno i niewątpliwie mówi, że Rząd nie korzysta z premii wynagrodzenia, tem samem stawia się znak zapytania w miejsce postanowienia, jasnego, które pojmuję jak powiedziałem.

Dlatego mniemam, że ustawa jest dobrze, jasno, treściwie i w duchu oponentów napisaną, i nie ma obawy najmniejszej, aby uległa innej interpretacji. Jeślibym był w błędzie, szanowny Sprawozdawca raczy mię sprostować.

JE. hr. Marszałek. P. ks. Sawa ma głos.

P. ks. Sawa. Ja przeciwnie nie pojmuję, aby to tak dobrze jasno treściwie i w moim duchu była ta ustawa napisaną jak to utrzymuje p. Abrahamowicz, bo ja muszę się trzymać tenoru i litery ustawy. Miałem przykład na sobie i innych, dokąd prowadzą ustawy niejasne; gdyż bywają tłumaczone tak jak je kto chce dla siebie mieć wytłumaczone. I nie dlatego wnosilem

opuszczenie tych słów w §. 2., jakobym chciał, aby Rząd niczem się nie przyczyniał. Chciałbym mieć tę ustawę w tym duchu, jak ją pojmuję p. Abrahamowicz, ale tego ducha nie widzę, by była dobrze, jasno i treściwie napisaną. Jeśli postawiłem poprawkę o wykreślenie tych słów kilku, to był to rodzaj kurtoazji dla Rządu; bo powinienem przeciwnie powiedzieć: Dla jasności ustawy proszę o postanowienie takie a takie, by można zrozumieć, że otrzymane przez konkurencyę wynagrodzenie ma być powiększone o obowiązkową część Rządu; t. j. że Wysoki Rząd swoją konkurencyę ma uiścić. Ja w obec tego, w obec tych tłumaczeń które słyszałem, cofam obecną poprawkę moją i pozwolę sobie przy §. 3. dodatek w tym duchu postawić, że Rząd jest obowiązany nawet w owym pierwszym rządzie do swojej obowiązkowej części.

P. hr. Lasocki. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. hr. Lasocki ma głos.

P. hr. Lasocki. Chociaż p. ks. Sawa cofnął swój wniosek, ja dzielając zupełnie jego zapatrywanie podnoszę go na nowo. Lecz nie tylko zaczepiam §. 2. ze stanowiska, z jakiego p. Sawa go zaczął, ale zaczepiam go z innego stanowiska. Mianowicie tu jest powiedziane, że Rząd nie jest obowiązany przyczyniać się z jakiegokolwiek tytułu do wydatku, jednakoż nie jest także powiedziane, że mu nie wolno. Dalej powiedziano: „i nie bierze udziału w korzyściach, z ubezpieczenia wynikających“. Tu apodyktycznie powiedziano „nie bierze“ więc choćby się przyczyniał, udziału brać nie może. Z tego względu uważam, że te słowa są zbyteczne i jestem za wypuszczeniem tychże. Swoją drogą, jeżeli poprawka ks. Sawy nie będzie w myśl Wysokiej Izby trafiała, natenczas zgłaszam poprawkę do §. 3., w którym mieści się zastrzeżenie, przeciw Rządowi co do korzyści z ubezpieczenia.

P. Dr. Gross. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Dr. Gross ma głos.

P. Dr. Gross. Chciałem tylko zapowiedzieć, że wniosek mój podnoszę przy §. 3. tej ustawy.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa zamknięta. Głos ma p. sprawozdawca.

Sprawozdawca p. Dr. Pilat. Co do poprawki p. ks. Sawy, podniesionej przez p. Lasockiego, muszę się odwołać znowu do głosu p. Abrahamowicza. Sądzę że wypuszczenie tego ustępu ostatniego „nie biorą też udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających“ jakto wykazał p. Abrahamowicz, zupełnieby nie odpowiadało ani intencyom ks. Sawy, a tem mniej intencyom p. Lasockiego. Więc proszę Wysoką Izbę, by raczyła przyjąć §. 2. bez zmiany.

P. hr. Lasocki. Proszę o głos do formalnego traktowania.

JE. hr. Marszałek. P. hr. Lasocki ma głos.

P. hr. Lasocki. Ja proszę JW. p. Marszałka o pozwolenie, aby §. 2. i §. 3. były traktowane równocześnie, bo to jest konieczne. Inaczej popadniemy w niezgodność. Bo to co mamy dodać do §. 3. wyklucza możliwość uchwalenia zawartego w projekcie komisji dodatku do §. 2.

Sprawozdawca p. Dr. Pilat Temu żądaniu w kwestyi formalnej musiałbym się stanowczo sprzeciwić. Nie można się na to zgodzić, aby poprawka przy §. 2. postawić się mająca, której kierunek jest znany, przesądzała stylizacyę §. 2. a potem, przypuściwszy żeby tak było, to jest przecież możliwość poprawienia rzeczy przy trzecim czytaniu.

P. Dr. Stanisław hr. Badeni. Proszę o głos co do formalnego traktowania.

JE. hr. Marszałek. P. Dr. Stanisław hr. Badeni ma głos.

P. Dr. Stanisław hr. Badeni. Zwracam uwagę, że jeżeli pod traktowaniem mamy rozumieć dyskusyę, to temu życzeniu Wysoka Izba już a priori zadość uczyniła, bo mówiliśmy o drugim i trzecim paragrafie; jeśli zaś pod traktowaniem mamy rozumieć głosowanie, to głosowanie nad dwoma paragrafami od razu jest niemożliwe.

JE. hr. Marszałek. Przystępujemy do głosowania nad §. 2. Przedewszystkiem podam pod głosowanie wniosek p. Sawy cofnięty przez niego, a następnie podniesiony przez p. Lasockiego. Kto jest za opuszczeniem wyrazów „nie biorą też udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających“ raczy rękę podnieść. (Mniejszość).

Wniosek upadł. Kto przyjmuje §. 2. według wniosku komisji, rączy rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Nad §. 3. rozprawa szczegółowa otwarta.

P. Gross. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Gross ma głos.

P. Dr. Gross. Najpierw zwrócę uwagę, że projekt ustawy, podany przez Wydział krajowy, różni się od projektu komisji administracyjnej tylko w tem, że podczas kiedy w projekcie Wydziału krajowego powiedziane jest, że wynagrodzenie użyte być winno „jedynie“ na odbudowanie, to w projekcie komisji administracyjnej są słowa „w pierwszym rządzie“. Zachodzi teraz kwestya, która stylizacya byłaby lepszą i odpowiedniejszą rzeczywistym stosunkom asekuracyjnym. Ja jestem tego zdania, że to „w pierwszym rządzie“ może nieraz dziwne tłumaczenie za sobą pociągnąć, a przytem zwracam uwagę Wysokiej Izby na dekret Wysokiej kancelaryi z r. 1828 L. 13.210, w którym jest powiedziane, że rzeczywiście wynagrodzenie na inne cele użyte być nie może, tylko na cele odbudowania. Ta zasada przyjętą jest we wszystkich asekuracyach. Jednak nie chcąc wykazywać dalej różnicy między „w pierwszym rządzie zaangażowane wynagrodzenie na te budynki“ a „jedynem“, jestem tego zdania, aby te wyrazy małoznaczne i bez wpływu na cel ustawy zupełnie opuścić. Nie mówmy już ani „w pierwszym rządzie“, ani „jedynie“, lecz powiedzmy, że mają być użyte na pewne cele.

Otóż zgadzając się zupełnie z tym wnioskiem, zdawałoby się, że wobec zarzutów czynionych przy §. 2. należałoby nam tę poprawkę uzasadnić. Otóż do tego zdąża mój wniosek, który brzmi (czyta):

w §. 3. opuścić słowa „w pierwszym rządzie“ natomiast wstawić słowa: „na pokrycie tej części kosztów, którą ponoszą ubezpieczający“.

Słowa: „na naprawę budynku przez ogień zniszczonego lub uszkodzonego“ zastąpione być mają słowami: „na naprawę budynków przez ogień zniszczonych lub uszkodzonych“.

JE. hr. Marszałek. Kto popiera poprawkę p. Grossa rączy rękę podnieść. (Większość). Jest popartą. Czy żąda jeszcze kto

głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Dr. Pilat. Intencją komisji, Wydziału krajowego, jak i Sejmu w pierwotnej uchwale z roku 1824 było niewątpliwie, aby Rząd i fundusz w administracyi państwowej pozostający, w każdym razie był obowiązany swoją część wnieść, bez względu na wysokość wynagrodzenia, ponieważ wynagrodzenie przypada w korzyści jedynie tym innym stronom konkurencyjnym, a więc tym stronom konkurencyjnym, które w ubezpieczeniu brały udział. Zasada w ostatnim ustępie §. 2. wypowiedziana, także oddziaływa. na §. 3., musi być uwzględniona przy interpretacyi §. 3. Z tego to względu to małe objaśnienie, chociaż w intencji komisji leżące, uważałbym za zbyt cenne. Proszę przeto o przyjęcie §. 3. w dotychczasowem brzmieniu, bo uważam dodatek przez p. Grossa proponowany, jakkolwiek tenże w myśl komisji trafia, za zupełnie zbyt cenny, bo zasada w §. 2., (czyta):

„Rząd i fundusze w administracyi państwowej pozostające nie są obowiązane przyczyniać się z jakiegokolwiek tytułu do tych wydatków i nie biorą też udziału w korzyściach z ubezpieczenia wynikających“, ta zasada musi znaleźć zastosowanie także przy interpretacyi §. 3-go.

JE. hr. Marszałek. Przystąpimy do głosowania. P. Gross stawia poprawkę następującą (czyta):

w §. 3. opuścić słowa „w pierwszym rządzie“ natomiast wstawić słowa: „na pokrycie tej części kosztów, którą ponoszą ubezpieczający“.

Słowa: „na naprawę budynku przez ogień zniszczonego lub uszkodzonego“ zastąpione być mają słowami: „na naprawę budynków przez ogień zniszczonych lub uszkodzonych“.

Upraszam Panów o zajęcie miejsc. Kto przyjmuje poprawkę p. Grossa, rączy rękę wstać.

P. Hausner. Proszę o skonstatowanie głosów.

JE. hr. Marszałek. (Po obliczeniu głosów). Za poprawką p. Grossa oświadczyło się posłów 57, zatem poprawka p. Grossa została przyjętą. Kto przyjmuje §. 3. ustawy z poprawką p. Grossa, rączy rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Dr. Pilat (czyta):

§. 4.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Tudzież tytuł:

Ustawa

z dnia o ubezpieczeniu budynków kościelnych i plebańskich od ognia.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

JE. hr. Marszałek. Rozprawa nad §. 4., tytułem i wstępem ustawy otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje §. 4., tytuł i wstęp ustawy, raczy rękę podnieść. (Większość). Są przyjęte.

Ponieważ projekt ustawy uległ zmianie, przeto trzecie czytanie zostanie przedsięwziętem na następnem posiedzeniu. Do łaski marszałkowskiej zostały złożone wnioski, które p. sekretarz raczy odczytać.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni (czyta):

L. s. 116/1888.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pierwszy ustęp pierwszego dodatku do prawozorycznego regulaminu sejmowego, który brzmi: „Marszałek urzęduje w języku polskim. Na podania ruskie daje Marszałek odpowiedź w języku ruskim, na wszelkie zaś inne podania w języku polskim“, — uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, i ma brzmieć, jak następuje: „Marszałek urzęduje w języku polskim, nie wyłączając ruskiego, zaś sesyę sejmową zagaja i zamyka w językach polskim i ruskim. Na podania ruskie daje Marszałek odpowiedź w języku ruskim, na wszelkie zaś inne podania, w języku polskim“.

Julian Romańczuk,
wnioskodawca.

Leniński, Bereźnicki, Antoniewicz, Siczyński, Ochrymowicz, Kaczała, Mandyczewski, M. Ka-

szewko, Sembratowicz, Wasilewski, Moysa, S. Badeni, Rosner, Hausner, Fruchtman, Tyszkowski, Czerkawski, A. Lubomirski, Władysław Struszkiewicz, T. Merunowicz, Kowalski, Romanowicz, Feliks Biliński, Płaziński, Goldman, Waygart, F. Pławicki, ks. Sawa.

JE. hr. Marszałek. Wniosek jest dostatecznie poparty, postąpię z nim według regulaminu.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni (czyta):

L. s. 117.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał i na najbliższej sesyi sejmowej odpowiednie wnioski przedłożył co do pytania: czy, i w jaki sposób mogłyby zastosowane być w naszym kraju postanowienia §. 4. ustawy z 24. Maja 1885 Nr. 89. Dz. ust. państw. w celu tępienia nałogowego próżniactwa i włóczęgostwa, jak niemniej także dla zniżenia ciężaru gmin i kraju na koszta szupaśnictwa?

Lwów dnia 19. Września 1888 r.

Teofil Merunowicz, w. r.
wnioskodawca.

Ks. Dr. Kopyciński, Kowalski, Czerkawski, Czesław hr. Lasocki, Rosner, Romanowicz, Waygart, Goldmann, Romańczuk, ks. Sawa, Henzel, Simon, Wasilewski, Strasser, Lenartowicz, Gorecki, Onyszkiewicz, Skałkowski, Gnoiński.

JE. hr. Marszałek. Wniosek jest dostatecznie poparty, postąpię z nim stosownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni (czyta):

Naglący wniosek.

Dnia 10. Września b. r. zgorzała z wyjątkiem 6 zagród cała wieś Ulwówek w powiecie Sokalskim położona.

Splonęły wszystkie zapasy zboża, paszy, tudzież inwentarza martwego. Z powodu długo trwałej posuchy i głównego jarmarku w tym dniu w Sokalu odbywającego się, o ratunku mowy być nie mogło.

Wobec tej strasznej klęski, która całą wieś dotknęła wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się 400 zł. natychmiastowej zapomogi dla pogorzalców wsi Ulwówka.

We Lwowie dnia 19. Września 1888.

Tytus Kowalski w. r.,
wnioskodawca.

Dr. Antoniewicz w. r., St. Jędrzejowicz w. r., Mazaraki w. r., Langie w. r., Kaszewko w. r., St. Stadnicki w. r., Romańczuk w. r., Romanowicz w. r., Spis w. r., Gorecki w. r., Tomisław Rozwadowski w. r., Skałkowski w. r., Ochrymowicz w. r., ks. Sawa w. r., Borkowski w. r., Popiel w. r., T. Merunowicz w. r., Sapięha w. r., Mandyczewski w. r., Moysa w. r., Scipio w. r., Zborowski w. r., Żywicki w. r., Fruchtman w. r., Struszkiewicz w. r., Goldman w. r., S. Tarnowski (jun.) w. r., Badeni w. r., Kozłowski w. r.

JĘ. hr. Marszałek. Wniosek p. ks. Kowalskiego jest dostatecznie poparty. Ponieważ wnioskodawca stawia wniosek jako nagły, przeto dla uzasadnienia nagłości udzielam głosu p. ks. Kowalskiemu.

P. ks. Kowalski. Buwajut nieszczęścia, kotoryi swoim udarom, swojemu hrozju przyhno-
biajut najbilszu nawet enerhiu odynyci. Toje można takoz przyminyty do hromady. Że wełykie nieszczęstje, że wełykij udar trafyw seło Ulwiwok, to koždyj, kto naoczno mih sia perekonaty, poświdczyt sowistno. Ciłoje seło wyhoryło; wsi chaty, wsi stodoły i obory, zapasy zbiża, paszy, weś inwentar mertwyj, bo ne buło komu ratowaty. Wobec toho, szczo lude stojat pered zasiwamy, a ne majut szczo do huby włożyty, wobec toj sumnoj obstawyny, szczo ne ma z czym w pole wyjchaty i z czym konieczni roboty pered zasiwamy pokińczyty, skažu korotku i proszu Wysokij Sojm o uwzhladnienie moħo wnesenia, tim bilsze, szczo ofireju toho ohnia paw 96 litnyj staryk, najstarszyj wikom. kaftołyckyj świaszczennyk w Hałyczyni, oteć Kowszewycz. Toj staryk 96-litnyj, chotiw ratowaty, połomiń jeho obniała i zhoriw.

Proszu Wysokij Sojm, aby uwzhladnyw moje wnesenie.

JĘ. hr. Marszałek. Kto się z tem zgadzają, ażeby wniosek ten traktować jako nagły,

zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest uznany za nagły.

Czy żąda kto głosu co do meritum sprawy? (Nikt). Skoro nikt głosu nie żąda, przystępujemy do głosowania. Wniosek p. ks. Kowalskiego brzmi (czyta):

„Wysoki Sejm raczy uchwalić 400 zł. natychmiastowej zapomogi dla pogorzalców wsi Ulwówka pod Sokalem“.

Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Mam zaszczyt podać do wiadomości Wysockiej Izby, że p. Abrahamowicz rezygnuje z wyboru do komisji podatkowej i przemysłowej, do czego uprawnia go postanowienie §. 36. regulaminu, należy on bowiem oprócz tych jeszcze do 2 innych komisyj.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia wyczerpany. Następane posiedzenie w Piątek o godzinie 11.

Porządek dzienny raczy p. sekretarz odczytać.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. B a d e n i (czyta):

Porządek dzienny

3. posiedzenia, 6. sesyi, V peryodu Sejmu galicyjskiego które się odbędzie w Piątek dnia 21. Września 1888 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego o zmianie postanowień ustawy z dnia 30. Grudnia 1875. o zniesieniu prawa propinacyi.

2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Sprawozdawca p. Wereszczyński.

3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycyach gminy i obszaru dworskiego Rybotycze, tudzież innych piętnastu gmin powiatu Dobromilskiego, w sprawie ustanowienia w tej miejscowości nowego c. k. Sądu powiatowego.

Sprawozdawca p. Bereźnicki.

4. Sprawdzenie wyborów poselskich.

Sprawozdawca p. Pietruski.

5. Pierwsze czytanie wniosku posła Fruchtmana w przedmiocie uchwalenia ustawy gminnej dla znaczniejszych miast w Galicyi.
6. Pierwsze czytanie wniosku posła Romańczuka w przedmiocie używania przez Marszałka krajowego przy zagajeniu i zamknięciu sesyi sejmowej także i języka ruskiego.
7. Pierwsze czytanie wniosku posła Merunowicza w przedmiocie zastosowania w naszym kraju postanowień §. 4. ustawy z 24. Maja 1885 Dz. u. p. w celu zapobieżenia nałogowemu próżniactwu i włóczęgostwu, jakoteż dla zniżenia ciężaru gmin i kraju przy wydatkach na szupaństwo.
8. Trzecie czytanie ustawy o ubezpieczeniu budynków kościelnych i plebańskich od ognia.

Sprawozdawca p. Pilat.

Posiedzenie zamknięte.

(Koniec posiedzenia o godzinie 1. min. 33 po południu).

